

Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroja pārskats par 2004. gadu ir pēdējais pārskats, kas tiek gatavots ar šādu biroja nosaukumu. Latvijas Republikas sekmīga iestāšanās Eiropas Savienībā ir izsaukusi vairākas būtiskas pārmaiņas visā Latvijā un arī mūsu darbā. Ir izstrādāta un ieviesta vides likumdošana, kas atbilst Eiropas Savienības prasībām, ir apzinātas tās dabas teritorijas, kas ir nozīmīgas ne tikai Latvijai, bet arī visas Eiropas kontekstā. Lai pilnveidotu vides aizsardzības institūciju darbību un nodrošinātu vienotu pieeju vides jautājumu risināšanā, ir veikta institucionālā reforma Vides ministrijas sistēmā, kā rezultātā ar 2005. gadu būtiski mainās arī Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroja funkcijas. Tiek saglabātas jau esošās iestrādes ietekmes uz vidi novērtējuma, piesārņojuma novēršanas un kontroles, kā arī rūpniecisko avāriju riska izvērtēšanas jomās, bet tiek būtiski paplašinātas biroja kā apelācijas iestādes funkcijas. Līdz ar to tiek mainīts arī nosaukums un ar 2005. gadu birojs darbojas kā Vides pārraudzības valsts birojs.

2004. gadā biroja darbā kā ļoti nozīmīgi notikumi atzīmējami pabeigtie ietekmes uz vidi novērtējumi par celulozes rūpnīcas iespējamo būvniecību Ozolsalā un vairākiem naftas produktu termināļiem Rīgas pilsētā. Būtiski palielinājusies biroja darba slodze sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu analīzē, pievēršot detalizētu uzmanību īpaši aizsargājamo teritoriju saglabāšanai un ietekmju vispusīgai izvērtēšanai. Kopumā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, sākotnējo izvērtējumu skaits pieaudzis vairāk kā trīs reizes. Attīstoties likumdošanai, 2004. gadā kā jauna joma biroja darbā tika iekļauts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums, kas paredz izvērtēt ne vairs tikai atsevišķu tautsaimniecības projektu, bet arī plānošanas dokumentu īstenošanas ietekmi uz vidi. Tādējādi, pilnveidojot un attīstot esošo likumdošanu, tiek nodrošināta iespēja vispusīgāk un racionālāk izvērtēt tautsaimniecības attīstības projektus, noteikt teritoriju plānošanas nosacījumus, apzināt un saglabāt tās dabas vērtības, kas ir nozīmīgas ne tikai Latvijai, bet arī visai Eiropai. Līdz ar izmaiņām likumdošanā maināmies un mācāmies arī mēs paši, kā arī tiek pilnveidota sabiedrības iesaistīšanās un tiesības vides jautājumu risināšanā.

Vēlamies pateikties visiem cilvēkiem, kas mums ir palīdzējuši mūsu kopējā darbā un ceram, ka šis biroja darbības 2004. gada pārskats sniegs iespēju iepazīties ar mūsu darbību, tās mērķiem un rezultātiem.

Jānis Avotiņš

Vides pārraudzības
valsts biroja direktors

SATURS

1. IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA VALSTS BIROJA JURIDISKAIS STATUSS	3
2. IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA VALSTS BIROJA STRUKTŪRA	7
3. IVN VALSTS BIROJA GALVENIE UZDEVUMI UN PRIORITĀTES	9
3.1. IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS	9
3.2. STRATĒGISKAIS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS	11
3.3. PIESĀRŅOJUMA INTEGRĒTĀS NOVĒRŠANAS UN KONTROLES SISTĒMA	14
3.4. RŪPNIECISKO AVĀRIJU RISKĀ NOVĒRTĒŠANA UN SAMAZINĀŠANA	16
3.5. IĒPAKOJUMA APSAIMNIEKOŠANAS UZŅĒMUMU (UZŅĒMĒJSABIEDRĪBU) REĢISTRĒŠANA	19
3.6. VIDES PĀRVALDĪBAS UN AUDITA SISTĒMAS (EMAS) IEVIEŠANA	21
3.7. SŪDZĪBU UN IESNIEGUMU IZSKATĪŠANA	23
4. IVN VALSTS BIROJA DARBĪBAS REZULTĀTI UN TO IZVĒRTĒJUMS	24
4.1. IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS	24
4.2. STRATĒGISKAIS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS	26
4.3. PIESĀRŅOJUMA INTEGRĒTĀ NOVĒRŠANA UN KONTROLE	27
4.4. RŪPNIECISKO AVĀRIJU RISKĀ NOVĒRTĒŠANA	29
4.5. IĒPAKOJUMA APSAIMNIEKOTĀJU REĢISTRĒŠANA	30
4.6. VIDES PĀRVALDĪBAS UN AUDITA SISTĒMAS (EMAS) IEVIEŠANA	30
4.7. SŪDZĪBU UN IESNIEGUMU IZSKATĪŠANA	31
5. SADARBĪBA AR CITĀM VALSTS INSTITŪCIJĀM.	32
6. LĪDZDALĪBA NORMATĪVO AKTU IZSTRĀDĒ UN PILNVEIDOŠANĀ.	35
7. PASĀKUMI, KAS VEIKTI PAKALPOJUMU KVALITĀTES UZLABOŠANAI UN TO REZULTĀTI	36
8. SABIEDRĪBAS APTAUJU REZULTĀTI UN SAIKNE AR SABIEDRĪBU	39
9. PERSONĀLA IZGLĪTOŠANA UN KVALIFIKĀCIJAS CELŠANA	41
10. PROGNOZES UN PLĀNI	42
11. FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS	43
11.1. AKTĪVI UN PASĪVI	43
11.2. VALSTS PAMATBUDŽETA LĪDZEKĻU IZVIETOJUMS	43
11.3. MAKSAS PAKALPOJUMI UN TO IZCENOJUMI	44

Mūsu adrese:

Vides pārraudzības valsts birojs
Rūpniecības iela 23, Rīga, LV – 1045
Tālrunis: 7321173 Fakss: 7321049
E-pasts: vpvb@vpvb.gov.lv
Interneta mājas lapa: <http://www.vidm.gov.lv/ivnvb>

1. IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA VALSTS BIROJA JURIDISKAIS STATUSS

Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts birojs (turpmāk tekstā IVN valsts birojs) ir Vides ministrijas pārraudzībā esoša tiešās valsts pārvaldes iestāde (valsts civiliestāde), kas izveidota 1999. gada janvārī saskaņā ar 1998. gada 14. oktobrī pieņemtajā likumā “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un 1998. gada 24. novembra Ministru kabineta noteikumos Nr. 445 “Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroja nolikums” noteikto. Laika gaitā paplašinās IVN valsts birojam deleģēto pienākumu loks. Nozīmīgas ir darba pienākumu un uzdevumu izmaiņas 2000. – 2001. gados, kad, harmonizējot LR likumdošanu ar ES prasībām un iestrādājot Latvijas normatīvajos aktos ES Direktīvu prasības, IVN valsts birojam tika deleģēta virkne jaunu uzdevumu, kā rezultātā 2001. gadā izstrādāts un 18. decembrī Ministru kabinetā apstiprināts jauns “Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroja nolikums”. Būtiskas izmaiņas vides jomā ievieš 2004. gads, jo kopš 2004. gada 1. maija Latvija ir pilntiesīga ES dalībvalsts. Ar 2004. gada 1. maiju stājas spēkā virkne jaunu normatīvo aktu, tai skaitā ES Regulas. Lai pilnveidotu darbību, novērstu funkciju dublēšanos un veicinātu horizontālās saites starp Vides ministrijas pakļautībā un pārraudzībā esošajām institūcijām, 2004. gadā tiek izstrādāta Vides ministrijas pakļautībā un pārraudzībā esošo institūciju reorganizācijas koncepcija, kuru ar Ministru kabineta 29.09.2004. rīkojumu Nr. 713, akceptē Ministru kabinetā un ar 2005. gada 1. janvāri tā stājas spēkā. Reorganizācija skar arī IVN valsts biroju. Paplašinās IVN valsts biroja darbība sūdzību izskatīšanas jomā – tam tiek deleģēts uzdevums izskatīt ar Valsts Vides dienesta reģionālo vides pārvalžu izdotajiem administratīvajiem aktiem saistītās sūdzības. Ņemot vērā plašo IVN valsts biroja darbības loku, kas ievērojami pārsniedz sākotnējo, kas bija saistīts tikai ar ietekmes uz vidi novērtējuma procesu, tiek pieņemts lēmums mainīt IVN valsts biroja nosaukumu. Ar 2005. gada 1. janvāri nosaukums ir – Vides pārraudzības valsts birojs. Atbilstoši 2004. gada nogalē tiek izstrādāta jauna Biroja organizatoriskā struktūra, precizējot struktūrvienību pienākumu loku.

Biroja darbību reglamentējošie normatīvie akti

IVN valsts biroja darbību reglamentē Ministru kabineta 2004. gada 6. janvāra noteikumi Nr. 4. “Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroja nolikums” ar 2004. gada 23. novembra Grozījumiem, kas nosaka, ka Biroja nosaukums no 2005. gada 1. janvāra ir Vides pārraudzības valsts birojs un “Administratīvā procesa likums”, kurš nosaka administratīvā procesa kārtību valsts institūcijā un vispārējās prasības, kas jāievēro valsts institūcijai. Šo normatīvo aktu prasības papildina un precizē katru konkrēto jomu regulējošie normatīvie akti, saskaņā ar kuru prasībām IVN valsts birojs darbojas savas kompetences jomās.

Ietekmes uz vidi novērtēšanas jomā un stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma jomā:

IVN valsts biroja darbību reglamentē 1998. gada 14. oktobrī pieņemtais likums “**Par ietekmes uz vidi novērtējumu**” ar grozījumiem, kas pieņemti 2001. gada 13. jūnijā, 2003. gada 19. jūnijā un 2004. gada 26. februārī;

2004. gada 17. februāra MK noteikumi Nr. 87 “**Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi**”;

2004. gada 23. marta Ministru kabineta noteikumi Nr. 157 “**Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums**”;

2004. gada 17. februāra MK noteikumi Nr. 91 “**Kārtība, kādā reģionālā vides pārvalde izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai, kurai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums**”.

Tādējādi Latvijā pašlaik ir spēkā ar atbilstošajām ES direktīvām:

- ◇ (Eiropas Padomes 1985. gada 27. jūnija direktīva 85/337/EEC “Par sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu”;
- ◇ Eiropas Padomes 1997. gada 3. marta direktīvu 97/11/EC, kura precizē un papildina iepriekšminēto direktīvu);
- ◇ Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. maija direktīva 2003/35/EK ar ko paredz sabiedrības līdzdalību dažu ar vidi saistītu plānu un programmu izstrādē un ar ko attiecībā uz sabiedrības līdzdalību un iespēju griezties tiesā groza padomes direktīvas 85/337/EEC un 96/61/EK

saskaņoti normatīvie akti, kas:

- ◇ nosaka darbības, kurām nepieciešams veikt ietekmes uz vidi novērtējumu;
- ◇ nosaka ietekmes uz vidi novērtējumā izvērtējamus jautājumus;
- ◇ reglamentē ietekmes uz vidi novērtējuma pamatstadijas un to veikšanas procedūru;
- ◇ nosaka kārtību, kādā reģionālās vides pārvaldes izsniedz tehniskos noteikumus;
- ◇ nosaka plānošanas dokumentus, kuriem piemērojama stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra un piemērošanas kārtību;
- ◇ nosaka stratēģiskajā ietekmes uz vidi novērtējumā izvērtējamus jautājumus, reglamentē tā veikšanas procedūru.

IVN valsts birojam savā darbībā jāievēro arī 1991. gada 25. februāra Espo konvencijā “**Par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā**”, kurai Latvija ir pievienojusies 1998. gada 1. jūlijā, noteikto, kā arī 1997. gada 14. marta **līgums starp Latvijas Republikas valdību un Igaunijas Republikas valdību** par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā.

Bez tam ar 2004. gada 26. februāra “Grozījumu likumā “Par ietekmes uz vidi novērtējumu”” spēkā stāšanos un 2004. gada 23. marta Ministru kabineta noteikumu Nr. 157 “**Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums**” pieņemšanu Latvijā tika ieviests stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums jeb ietekmes uz vidi novērtējums plānošanas dokumentiem, atbilstoši ES Direktīvas 2001/42/EC “Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu” prasībām.

Piesārņojuma integrētās novēršanas un kontroles jomā:

IVN valsts biroja darbību reglamentē 2001. gada 15. martā pieņemtais likums “**Par piesārņojumu**” ar 2003. gada 18. decembra “Grozījumi likumā “Par piesārņojumu””, kas harmonizē Latvijas likumdošanu ar Eiropas Padomes 1996. gada 24. septembra direktīvu 96/61/EC “Par piesārņojuma integrēto novēršanu un kontroli”.

Ministru kabineta 2002. gada 9. jūlija noteikumi Nr. 294 “**Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošas darbības un izsniedzamas atļaujas A un B**

kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai” ar grozījumiem, kas pieņemti 2004. gada 22. aprīlī.

Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas jomā:

IVN valsts biroja darbību reglamentē 2001. gada 19. jūnijā pieņemtie Ministru kabineta noteikumi Nr. 259 **“Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi”**, kas saskaņo Latvijas likumdošanu ar Eiropas Padomes 1996. gada 9. decembra direktīvu 96/82/EC **“Par lielāko avāriju, kur iesaistītas bīstamas vielas, bīstamības kontroli un riska vadību”** (Seveso II direktīva).

Iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) reģistrācijas jomā:

IVN valsts biroja darbību reglamentē 2002. gada 9. janvārī pieņemtais **“Iepakojuma likums”**.

2002. gada 2. aprīļa Ministru kabineta noteikumi Nr. 139 **“Noteikumi par izlietotā iepakojuma reģenerācijas apjomiem un termiņiem, ziņojuma sniegšanas kārtību un veidlapas paraugu”**.

Gadījumi, kad uzņēmumu reģistrāciju veic IVN valsts birojs, noteikti Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 2002. gada 14. jūnija rīkojumā Nr. 108 **“Par iepakotāju un iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) reģistrēšanu”**.

Vides pārvaldības un audita sistēmas (EMAS) ieviešanas un organizāciju reģistrācijas jomā:

IVN valsts biroja darbību reglamentē Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 19. marta regula (EK) Nr. 761/2001, **ar ko organizācijām atļauj brīvprātīgi piedalīties Kopienas vides pārvaldības un audita sistēmā (EMAS)**, kura stājas spēkā Latvijā un ir saistoša ar likuma spēku no 2004. gada 1. maija.

2001. gada 20. decembra **Grozījumi likumā “Par vides aizsardzību”**, likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.05.2003. Ar šiem Grozījumiem IVN valsts birojs ir noteikts par kompetento institūciju, kura Ministru kabineta noteiktajā kārtībā izveido, uztur un atjauno vides pārvaldības un audita sistēmā iekļauto uzņēmumu reģistru, veic uzņēmumu reģistrāciju vides pārvaldības un audita sistēmas reģistrā.

2004. gada 20. aprīļa Ministru kabineta noteikumi Nr. 320 **“Kārtība, kādā izveido un uztur vides pārvaldības un audita sistēmas reģistru un reģistrē tajā organizācijas”**.

Sūdzību un iesniegumu izskatīšanas jomā:

- ◇ likums **“Administratīvā procesa likums”**;
- ◇ likums **“Par iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtību valsts un pašvaldību institūcijās”**;
- ◇ citi likumi un Ministru kabineta noteikumi, kuros ietverts deleģējums IVN valsts birojam izskatīt sūdzības.

2004. gadā IVN valsts biroja pamatdarbības virzieni ir:

- ◇ koordinēt un pārraudzīt paredzēto darbību ietekmes uz vidi novērtējumu;
- ◇ koordinēt un pārraudzīt stratēģisko (plānošanas dokumentu) ietekmes uz vidi novērtējumu;
- ◇ realizēt likumā "Par piesārņojumu" IVN valsts birojam noteiktos uzdevumus saistībā ar A un B kategorijas integrētajām atļaujām piesārņojošai darbībai;
- ◇ novērtēt rūpniecisko avāriju risku un pasākumus tā samazināšanai;
- ◇ nodrošināt organizāciju reģistrāciju vides pārvaldības un audita sistēmā (EMAS), veikt pasākumus, lai nodrošinātu sabiedrības informēšanu par brīvprātīgās vides pārvaldības un audita sistēmas (EMAS) ieviešanu Latvijā;
- ◇ veidot un uzturēt sabiedrībai pieejamas informācijas sistēmas par ietekmes uz vidi novērtējumu, integrētajām atļaujām un atļauju nosacījumiem, rūpniecisko avāriju novēršanas programmām un drošības pārskatiem, vides pārvaldības un audita sistēmā reģistrētām organizācijām, par labākajiem pieejamiem tehniskajiem paņēmieniem, kā arī iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumiem (uzņēmējsabiedrībām);
- ◇ nodrošināt sabiedrības informēšanu visās IVN valsts biroja pamatdarbības jomās saskaņā ar normatīvajos aktos un Orhusas konvencijā ietvertajām prasībām;
- ◇ realizēt likumā "Par iepakojumu" IVN valsts birojam noteiktos uzdevumus saistībā ar iepakojuma apsaimniekošanu un uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) reģistrēšanu;
- ◇ izskatīt iesniegumus un sūdzības un pieņemt lēmumus tajos gadījumos, kad IVN valsts birojam to deleģē "Ūdens apsaimniekošanas likums", likums "Par piesārņojumu", Ministru kabineta noteikumi Nr. 91 "Kārtība, kādā reģionālā vides pārvalde izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai, kurai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums", Ministru kabineta noteikumi Nr. 259 "Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi", "Atkritumu apsaimniekošanas likums" un citi normatīvie akti.

2. IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA VALSTS BIROJA STRUKTŪRA

Atskaites gadā IVN valsts biroja pamatdarbības virzienus nodrošina IVN valsts biroja administrācija un četras daļas:

Ietekmes uz vidi novērtējuma nodrošinājuma daļas pamatuzdevums ir organizēt, lai ietekmes uz vidi novērtējums tiktu veikts atbilstoši likumdošanas prasībām un nodrošinātu ar korektu un reprezentatīvu informāciju gan sabiedrību, gan lēmuma pieņēmējus. Lai to realizētu, IVN valsts biroja Ietekmes uz vidi novērtējuma nodrošinājuma daļa:

- ◇ izskata iesniegumus par paredzēto darbību un pieņem lēmumus par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu;
- ◇ konsultējas ar ieinteresētajām valsts un pašvaldību institūcijām un ekspertiem, nepieciešamības gadījumos veido ekspertu komisiju;
- ◇ piedalās sabiedriskajās apspriešanās, apkopo, analizē un, izstrādājot darba programmas un atzinumus par darba un noslēguma ziņojumiem, izmanto iesniegtās atsauksmes un priekšlikumus;
- ◇ izstrādā darba programmu IVN veikšanai;
- ◇ izvērtē Ietekmes uz vidi novērtējuma darba un noslēguma ziņojumus un sagatavo atzinumus par tiem;
- ◇ izstrādā Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroja rekomendācijas un obligātās prasības projekta realizācijai, nepieciešamības gadījumā pieņem lēmumu par projekta realizācijas aizliegšanu.

Piesārņojuma novērtēšanas un integrēto atļauju daļa veic likumā "Par piesārņojumu" Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts birojam deleģētos pienākumus. Daļas darbības pamatvirzieni ir:

- ◇ sūdzību par atļauju izsniegšanu un atļauju nosacījumiem izskatīšana;
- ◇ konsultāciju sniegšana reģionālajām vides pārvaldēm un uzņēmējiem;
- ◇ sadarbība ar EK Vadlīniju par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem izstrādē;
- ◇ piedalīšanās EK izstrādāto vadlīniju par labākajiem pieejamo tehniskajiem paņēmieniem tulkošanā un to pieejamības nodrošināšana Latvijā;
- ◇ informācijas sistēmas par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem apkopošana, atjaunošana un uzturēšana un izsniegto integrēto atļauju reģistra izveidošana un uzturēšana.

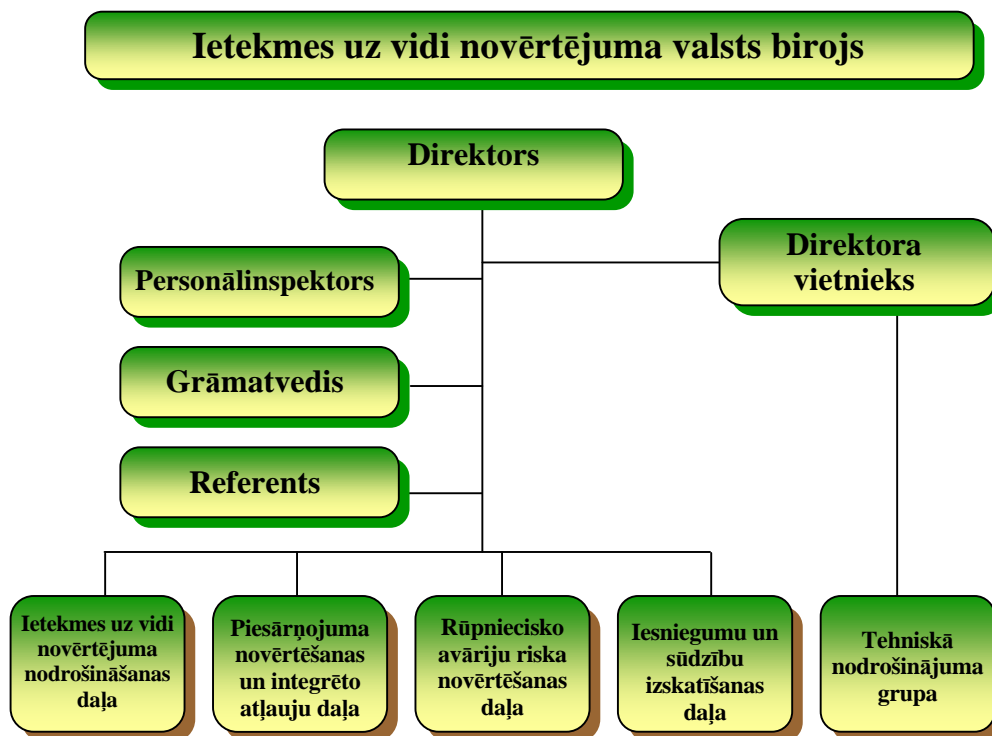
Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas daļa atbilstoši Ministru kabineta noteikumos Nr. 259 "Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi" noteiktajam veic rūpniecisko avāriju riska novērtēšanu, kā arī novērtē un sniedz atzinumus par riska samazināšanas pasākumiem. Lai to realizētu, daļa:

- ◇ izvērtē rūpniecisko avāriju novēršanas programmas un drošības pārskatus atbilstoši reģionālo vides pārvalžu un atbildīgās personas iesniegtajiem dokumentiem;
- ◇ sagatavo atzinumus un pieņem lēmumus par iesniegto dokumentu atbilstību noteikumu prasībām un nepieciešamajiem uzlabojumiem vai papildinājumiem tajos;
- ◇ informē atbildīgās valsts institūcijas par iespējamajiem draudiem videi vai cilvēku veselībai;

- ◇ izmantojot visus iesniegtos dokumentus, nosaka objektus vai objektu grupas, kas var izraisīt “domino” efektu un informē par to uzņēmumus, atbildīgās valsts institūcijas.

Iesniegumu un sūdzību izskatīšanas daļas pamatuzdevums ir organizēt IVN valsts birojā saņemto sūdzību un iesniegumu izskatīšanu, kā arī darbības koordināciju un informācijas apmaiņu IVN valsts birojā. Daļa ir atbildīga arī par IVN valsts birojā deleģēto uzdevumu izpildi saistībā ar EMAS un stratēģiskā IVN ieviešanu, kā arī reģionālo vides pārvalžu veikto sākotnējo ietekmes uz vidi izvērtējumu izskatīšanu. Šo pamatuzdevumu ietvaros daļa:

- ◇ izskata reģionālo vides pārvalžu ekspertīzes daļu veikto sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma rezultātus un ar tiem saistītos materiālus un sagatavo lēmumus par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu;
- ◇ izskata plānošanas dokumentu izstrādātāju iesniegumus par plānošanas dokumenta izstrādes uzsākšanu un sagatavo lēmumus par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu;
- ◇ Konsultē plānošanas dokumenta izstrādātājus;
- ◇ organizē iesniegumu un sūdzību izskatīšanu normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos;
- ◇ organizē IVN valsts biroja informatīvo sistēmu veidošanu un uzturēšanu;
- ◇ nodrošina organizāciju reģistrāciju vides pārvaldības un audita sistēmā (EMAS) un organizē pasākumus sabiedrības informēšanai par EMAS sistēmu un tās ieviešanu Latvijā;
- ◇ organizē informācijas sniegšanu sabiedrībai normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā par IVN valsts biroja kompetencē esošiem jautājumiem.

1. attēls. Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroja struktūra.

3. IVN VALSTS BIROJA GALVENIE UZDEVUMI UN PRIORITĀTES

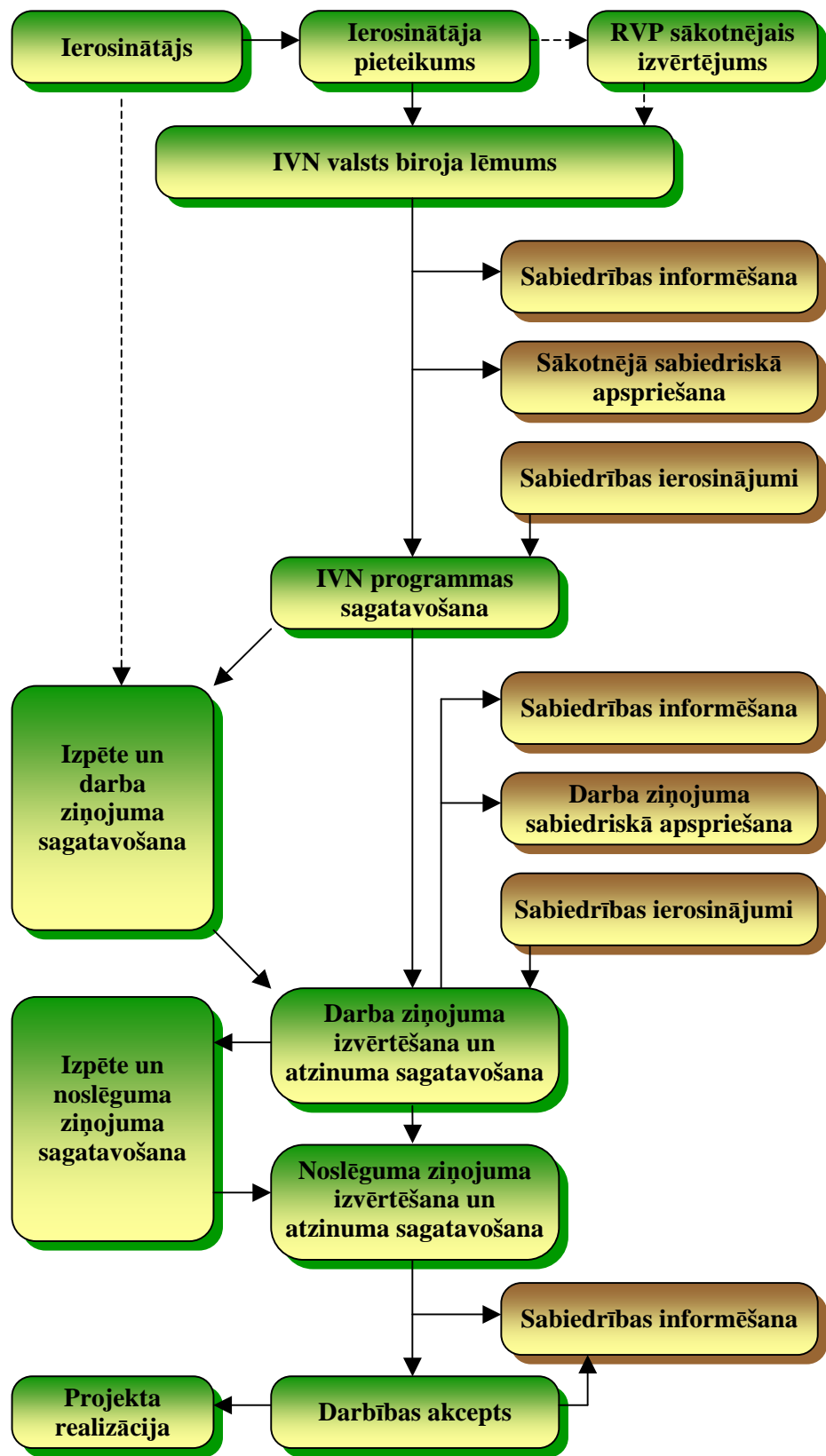
3.1. Ietekmes uz vidi novērtējums

IVN pamatzdevumi ir apzināt iespējamās nelabvēlīgās ietekmes uz vidi, iesaistīt sabiedrību darbības iespējamo ietekmju novērtēšanā, apspriešanā un lēmuma par darbības realizāciju pieņemšanā, pirms darbības uzsākšanas.

IVN valsts biroja galvenais uzdevums šajā darbības jomā ir nodrošināt, lai ietekmes uz vidi novērtējums tiktu veikts atbilstoši likumdošanas prasībām, kā arī – lai sabiedrība un lēmuma pieņēmēji iegūtu korektu un reprezentatīvu informāciju par prognozējamo negatīvo ietekmi uz vidi un nepieciešamajiem pasākumiem tās novēršanai vai samazināšanai, kā arī par ietekmes uz vidi novērtējuma procesa gaitu un sabiedrības attieksmi pret projekta realizāciju. Lai to izpildītu, IVN valsts birojs:

- ◇ izvērtē IVN valsts birojā iesniegtos iesniegumus par paredzēto darbību un pieņem lēmumus par IVN procedūras uzsākšanu un informē par to sabiedrību;
- ◇ izvērtē reģionālo vides pārvalžu veiktos sākotnējos ietekmes uz vidi izvērtējumus un ar tiem saistītos materiālus, pieņem lēmumu par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu;
- ◇ izstrādā ietekmes uz vidi novērtējuma programmu, kas ietver vides aizsardzības prasības un noteikumus, kā arī nepieciešamo pētījumu un organizatorisko pasākumu kopumu ietekmes uz vidi novērtējuma turpmākajai veikšanai. Izstrādājot programmu, IVN valsts birojs pamatojas uz paredzētās darbības pieteikumu, ietekmes sākotnējo izvērtējumu, sākotnējās sabiedriskās apspriešanas rezultātiem, ņem vērā sabiedrības, pašvaldības, valsts institūciju un sabiedrības intereses, ieteikumus un sniegto informāciju un ir tiesīgs pieaicināt ekspertus ietekmes uz vidi novērtējuma programmas izstrādāšanai;
- ◇ veic atbilstoši šīs programmas prasībām sagatavotā darba ziņojuma izvērtēšanu un sniedz atzinumu par to. Izvērtēšanas procesā IVN valsts birojs piedalās sabiedriskās apspriešanas procesā, nepieciešamības gadījumā informē pašvaldības, valsts institūcijas, zinātniskās pētniecības institūcijas un nevalstiskās organizācijas, pieaicina nepieciešamos ekspertus, lai nodrošinātu vērtējuma profesionalitāti, kā arī ņem vērā sabiedrības ierosinājumus un atsauksmes;
- ◇ sagatavo un sniedz atzinumu par noslēguma ziņojumu. Atzinumi tiek publicēti IVN valsts biroja mājas lapā (<http://www.vidm.gov.lv/ivnvb/>). Atzinums ietver īsu paredzētās darbības raksturojumu, piedāvāto alternatīvu izvērtējumu un rekomendācijas paredzētās darbības realizācijas projekta turpmākajai izstrādei. Atzinums ietver arī obligātos nosacījumus un turpmākajā projektēšanā veicamos pasākumus, kuri ievērojami, realizējot paredzēto darbību katrā konkrētā vietā. IVN valsts birojs ir tiesīgs aizliegt darbības realizācijas projekta turpmāko izstrādi, ja tā ir pretrunā ar normatīvajos aktos noteikto, kā arī ievērojot piesardzības principu, ja tiek prognozēta būtiska ietekme uz vidi. IVN valsts birojs ir atbildīgs par to, lai ietekmes uz vidi novērtējuma procesā tiktu ievērotas visas likumdošanas prasības un normas, kā arī lai IVN valsts biroja atzinumā ietvertā informācija būtu objektīva un reprezentatīva.

2. attēls. Ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras shēma.

Ietekmes uz vidi novērtējuma izpildes kvalitātes paaugstināšanai, kā arī reģionālo vides pārvalžu ekspertīzes darbības pilnveidošanai, IVN valsts birojs papildus tiešajai ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras organizēšanai, veic šādas funkcijas:

- ◇ koordinē reģionālo vides pārvalžu ekspertīzes darbību, lai nodrošinātu vienotu pieeju objektu un paredzēto darbību nelabvēlīgās ietekmes uz vidi novērtēšanā, veicot sākotnējo ietekmes uz vidi izvērtējumu un tehnisko noteikumu sagatavošanu;
- ◇ piedalās reģionālo vides pārvalžu ekspertīzes darbā, kopīgi izvērtējot sarežģītāko objektu ietekmi uz vidi;
- ◇ veicinot sekmīgu ietekmes uz vidi novērtējuma sistēmas attīstību un darbību, organizē seminārus, praktiskās nodarbības un citus pasākumus;
- ◇ informē sabiedrību par paredzētajām darbībām, to iespējamajām ietekmēm uz vidi, nepieciešamajiem šo ietekmju novēršanas vai samazināšanas pasākumiem un iesaista sabiedrību paredzēto darbību ietekmes uz vidi novērtēšanā;
- ◇ veido un uztur ietekmes uz vidi novērtējuma informācijas sistēmu;
- ◇ izskata sūdzības par reģionālo vides pārvalžu izsniegtajiem tehniskajiem noteikumiem;
- ◇ nodrošina rakstveida paziņojumu par paredzētajām darbībām, kurām var būt būtiska pārrobežu ietekme, sagatavošanu un saskaņošanu ar Vides ministriju un Ārlietu ministriju un paziņojumu nosūtīšanu uz valstīm, kuras paredzētās darbības var ietekmēt.

Īpašu uzmanību IVN valsts birojs velta tam, lai tiktu nodrošinātas sabiedrības iespējas saņemt iespējami pilnīgu un reprezentatīvu informāciju par paredzētajām darbībām, vides stāvokli potenciālajās to realizācijas vietās un prognozētajām ietekmēm uz vidi un sabiedrību. Daudz tiek darīts, lai sabiedrību iepazīstinātu ar IVN procesu un veicinātu tās aktīvu iesaistīšanos optimālu lēmumu pieņemšanā.

3.2. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma mērķis ir izvērtēt plānošanas dokumentu īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un iesaistīt sabiedrību dokumenta apspriešanā un lēmumu pieņemšanā, kā arī izstrādāt priekšlikumus, lai novērstu vai samazinātu iespējamo ietekmi. Stratēģisko novērtējumu veic plānošanas dokumenta sagatavošanas laikā, pirms šis plānošanas dokuments tiek iesniegts pieņemšanai.

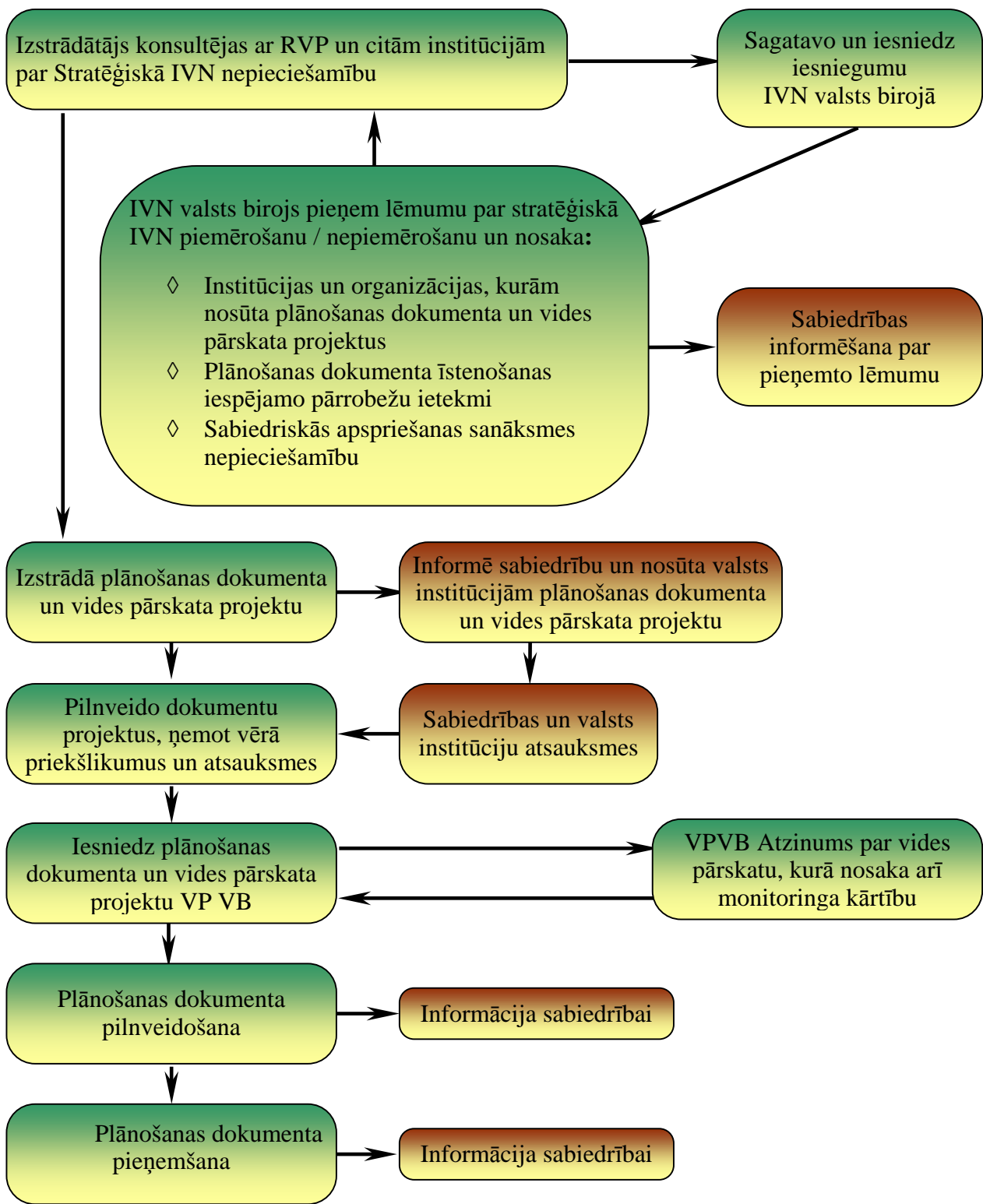
2003. gada 10. jūlija Grozījumi likumā “Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, nosaka, ka ar 2004. gada 1. maiju Latvijā tiek ieviesta plānošanas dokumentu īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra, jeb stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 27. jūnija Direktīvas 2001/42/EC “Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu” prasībām.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums Latvijā tika ieviests pakāpeniski:

- ◇ Plānošanas dokumentiem, kuru īstenošana var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas, stratēģiskais novērtējums ir nepieciešams, ja tos pieņem pēc 2004. gada 1. maija.
- ◇ Plānošanas dokumentiem, kuru izstrāde noteikta ar normatīvajiem aktiem līdz 2004. gada 21. jūlijam vai kuru izstrāde uzsākta pirms 2004. gada 21. jūlija, ja izstrādātājs līdz 2004. gada 21. jūlijam ir informējis par šādu plānošanas dokumentu Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroju un plānošanas dokumentu pieņem līdz 2006. gada 21. jūlijam, stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums nav jāveic, izņemot gadījumus, kad IVN valsts birojs, ņemot vērā stratēģiskā novērtējuma nepieciešamības kritērijus un plānošanas dokumenta izstrādes stadiju, pieņem lēmumu par stratēģiskā vides novērtējuma nepieciešamību.

IVN valsts biroja galvenie uzdevumi ir pārraudzīt, lai stratēģiskais jeb plānošanas dokumentu īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējums tiktu veikts normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, un stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums tiktu piemērots tajos gadījumos, kad plānošanas dokumenta realizācija var radīt būtisku ietekmi uz vidi. Vienlaicīgi nepieciešams nodrošināt, lai tiktu nodrošināta sabiedrības informēšana un sabiedrība un lēmuma pieņēmēji iegūtu korektu un reprezentatīvu informāciju par prognozējamo ietekmi uz vidi un nepieciešamajiem pasākumiem tās novēršanai vai samazināšanai, kā arī par ietekmes uz vidi novērtējuma procesa gaitu un sabiedrības attieksmi pret plānošanas dokumentu. Lai to izpildītu, IVN valsts birojs:

- ◇ Izskata plānošanas dokumenta izstrādātāja iesniegumus par plānošanas dokumenta izstrādes uzsākšanu;
- ◇ Pieņem lēmumu par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu;
- ◇ Konsultē plānošanas dokumenta izstrādātāju par plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi, par vides pārskatā ietveramās informācijas detalitāti, par institūcijām un organizācijām, ar kurām jākonsultējas plānošanas dokumenta izstrādātājam un kurām jāiesniedz plānošanas dokumenta un vides pārskata projekti atzinuma sniegšanai;
- ◇ izvērtē vides pārskata projektus un sniedz par tiem atzinumu, ņemot vērā vides pārskata atbilstību normatīvo aktu prasībām, izraudzītā risinājuma pamatojumu un sabiedrības informēšanas un sabiedriskās apspriešanas organizācijas atbilstību normatīvo aktu prasībām;
- ◇ nosaka termiņus, kādos plānošanas dokumenta izstrādātājs, pēc plānošanas dokumenta akceptēšanas, iesniedz IVN valsts birojā plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa ziņojumu.

3.attēls. Ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma procedūras shēma, ja plānošanas dokumenta īstenošana var radīt ietekmi uz vidi, bet stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums nav obligāts.

3.3. Piesārņojuma integrētās novēršanas un kontroles sistēma

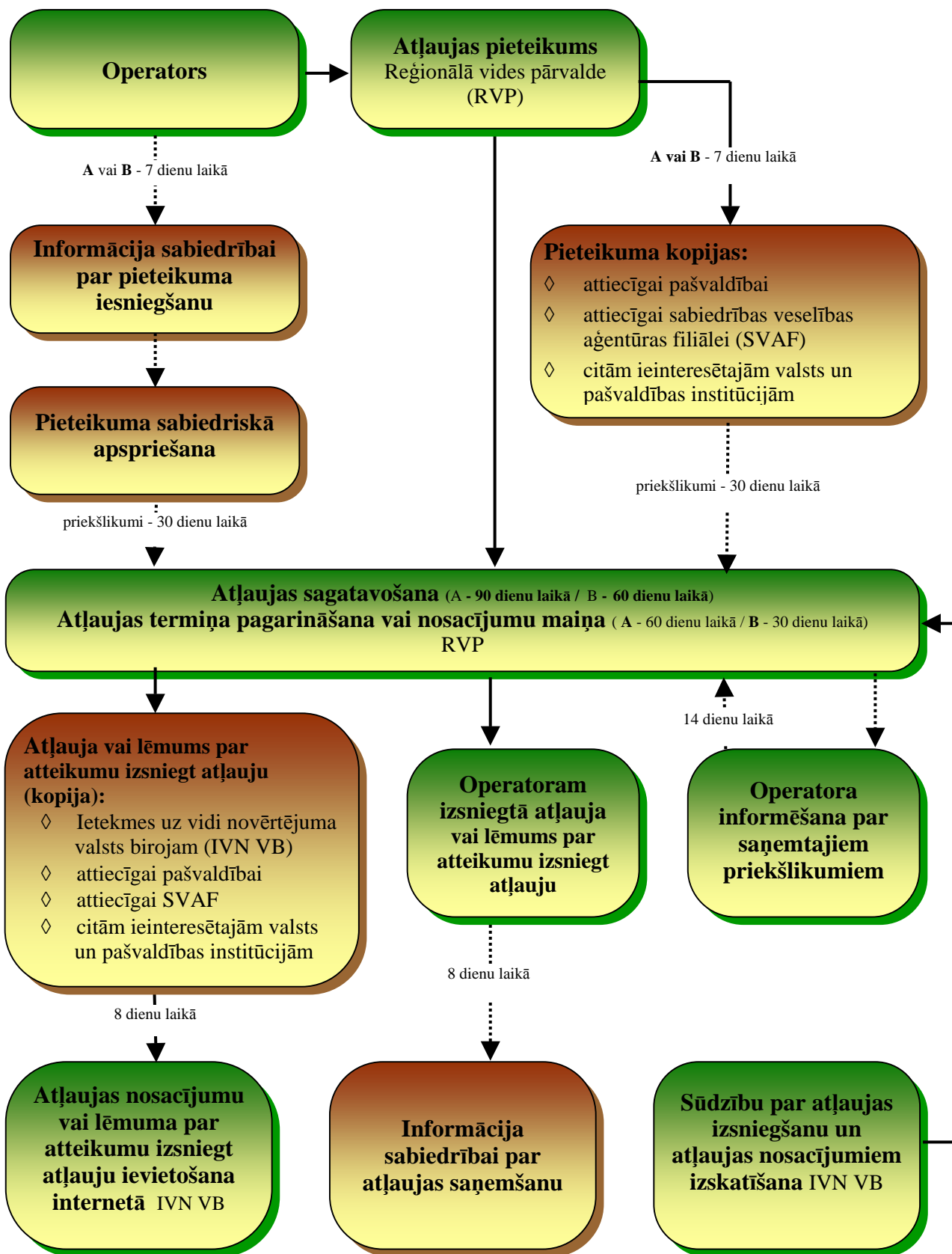

Piesārņojuma integrētās novēršanas un kontroles (PINK) sistēmas mērķis ir samazināt ietekmi uz vidi, kas rodas lielāko rūpniecības uzņēmumu darbības rezultātā, tās uzdevums ir samazināt un ierobežot gaisa, ūdens un augsnes piesārņojumu, nodrošināt dabas resursu un enerģijas racionālu izmantošanu, samazināt atkritumu daudzumu.

Piesārņojošās darbības, atkarībā no to bīstamības videi, tiek dalītas A, B, un C kategorijās, kura A un B kategoriju piesārņojošo darbību veikšanai ir jāsaņem atļaujas. Normatīvajos aktos ir noteiktas A un B kategorijas atļauju piesārņojošās darbības veikšanai sagatavošanas, izsniegšanas un kontroles procesā iesaistītās un atbildīgās institūcijas, kā arī definēti institūciju pienākumi un atbildība. Atskaites gada laikā ir veikti grozījumi spēkā esošajos normatīvajos aktos, lai uzlabotu atļauju kvalitāti un pilnveidotu sabiedrības informēšanas un iesaistīšanas sistēmu. Integrētā piesārņojuma kontroles un novēršanas pasākumi tiek realizēti atbilstoši 3. attēlā dotajai shēmai.

IVN valsts birojs:

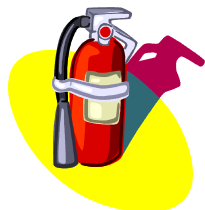
- ◇ izskata sūdzības par nepietiekamu sabiedrības informēšanu atļaujas izsniegšanas procesā, par reģionālo vides pārvalžu lēmumiem sakarā ar atļauju nosacījumiem, kā arī par reģionālās vides pārvaldes pieņemtajiem lēmumiem par piesārņotas vai potenciāli piesārņotas vietas izpēti vai sanācijas nepieciešamību vai par pētījumu un sanācijas izdevumu segšanu;
- ◇ nodrošina informācijas par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem attiecīgajā jomā pieejamību, informē par tiem reģionālās vides pārvaldes un uzņēmēj sabiedrības, sniedz konsultācijas uzņēmējiem, kā arī organizē mācības;
- ◇ saskaņo materiālus ar Vides ministriju un Ārlietu ministriju to valstu kompetentās institūcijas informēšanai par atļaujas pieteikumu gadījumos, kad iespējama pārrobežu ietekme, informē citas valstis par atļaujas pieteikumu gadījumos, kad iespējama piesārņojuma pārrobežu pārnese;
- ◇ ievieto normatīvajos aktos noteikto informāciju IVN valsts biroja mājas lapā internetā un nodrošina tās pieejamību sabiedrībai IVN valsts birojā;
- ◇ piedalās ES rīkotajos informācijas apmaiņas forumos par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem attiecīgajā jomā, sadarbojas ar ārvalstu un starptautiskajām organizācijām, piedalās starpvalstu sadarbības programmās un projektos;
- ◇ koordinē Latvijas ekspertu dalību ES izveidotajās tehniskajās darba grupās par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem attiecīgajā jomā;
- ◇ izstrādā metodiskos materiālus reģionālajām vides pārvaldēm un uzņēmumiem, lai nodrošinātu vienotu pieeju pieteikuma iesniegšanas un atļauju izsniegšanas procesā.

4. attēls. Integrēto atļauju pieteikšanas, izsniegšanas un pārskatīšanas kārtība

IVN valsts biroja galvenā uzmanība šajā jomā tiek pievērsta informācijas par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem apzināšanai un izplatīšanai, kā arī sadarbības sistēmas ar reģionālajām vides pārvaldēm un uzņēmēj sabiedrībām izveidei un pilnveidošanai, nodrošinot vienotu pieeju pieteikumu iesniegšanai un integrētās atļaujas sagatavošanai, izsniegto atļauju novērtēšanai un nepieciešamās informācijas pieejamības nodrošināšanai.

3.4. Rūpniecisko avāriju riska novērtēšana un samazināšana

Lai nepieļautu vai samazinātu kaitējumu, ko rūpniecisko avāriju rezultātā ķīmiskās vielas tām piemītošo īpašību dēļ var nodarīt videi, cilvēku veselībai un īpašumam, Latvijā tika ieviests Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas un samazināšanas pasākumu komplekss.

Uzņēmumam, atbilstoši tam, cik daudz un cik bīstamas vielas tas izmanto un uzglabā, obligāti izstrādājami un veicami riska novēršanas vai samazināšanas pasākumi, kuru atbilstību un pietiekamību novērtē Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas komisija un IVN valsts birojs.

Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas procesā iesaistītas vairākas valsts institūcijas – IVN valsts birojs, Vides aizsardzības ministrija, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Valsts darba inspekcija, Sabiedrības veselības aģentūra, kā arī attiecīgās reģionālās vides pārvaldes un pašvaldības), procesu pārrauga un darbības koordinē Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts birojs.

IVN valsts birojs rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas un samazināšanas jomā:

- ◇ pārrauga rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtības procedūru;
- ◇ izveido rūpniecisko avāriju riska izvērtējuma komisiju;
- ◇ izvērtē uzņēmuma rūpniecisko avāriju novēršanas programmu vai drošības pārskatu;
- ◇ sagatavo atzinumu par uzņēmuma rūpniecisko avāriju novēršanas programmas vai drošības pārskata atbilstību normatīvajiem aktiem un objekta ekspluatācijas uzsākšanu vai turpināšanu;
- ◇ izmantojot pieteikumus, rūpniecisko avāriju novēršanas programmās un drošības pārskatos sniegto informāciju vai citu informāciju un, ja nepieciešams, pieaicinot ekspertus, nosaka objektus vai objekta grupas, kas var izraisīt domino efektu, informē par domino efektu reģionālās vides pārvaldes, glābšanas dienestu, tā objekta, kurš var izraisīt domino efektu vai kuru tas var ietekmēt, atbildīgās personas;
- ◇ izskata sūdzības par nepietiekamu sabiedrības informēšanu rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas procesā.
- ◇ sniedz informāciju valsts institūcijām un pašvaldībām normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā par bīstamajām vielām, kas atrodas vai var atrasties objektā un nerada rūpnieciskās avārijas risku, par objektiem, kuriem jāizstrādā

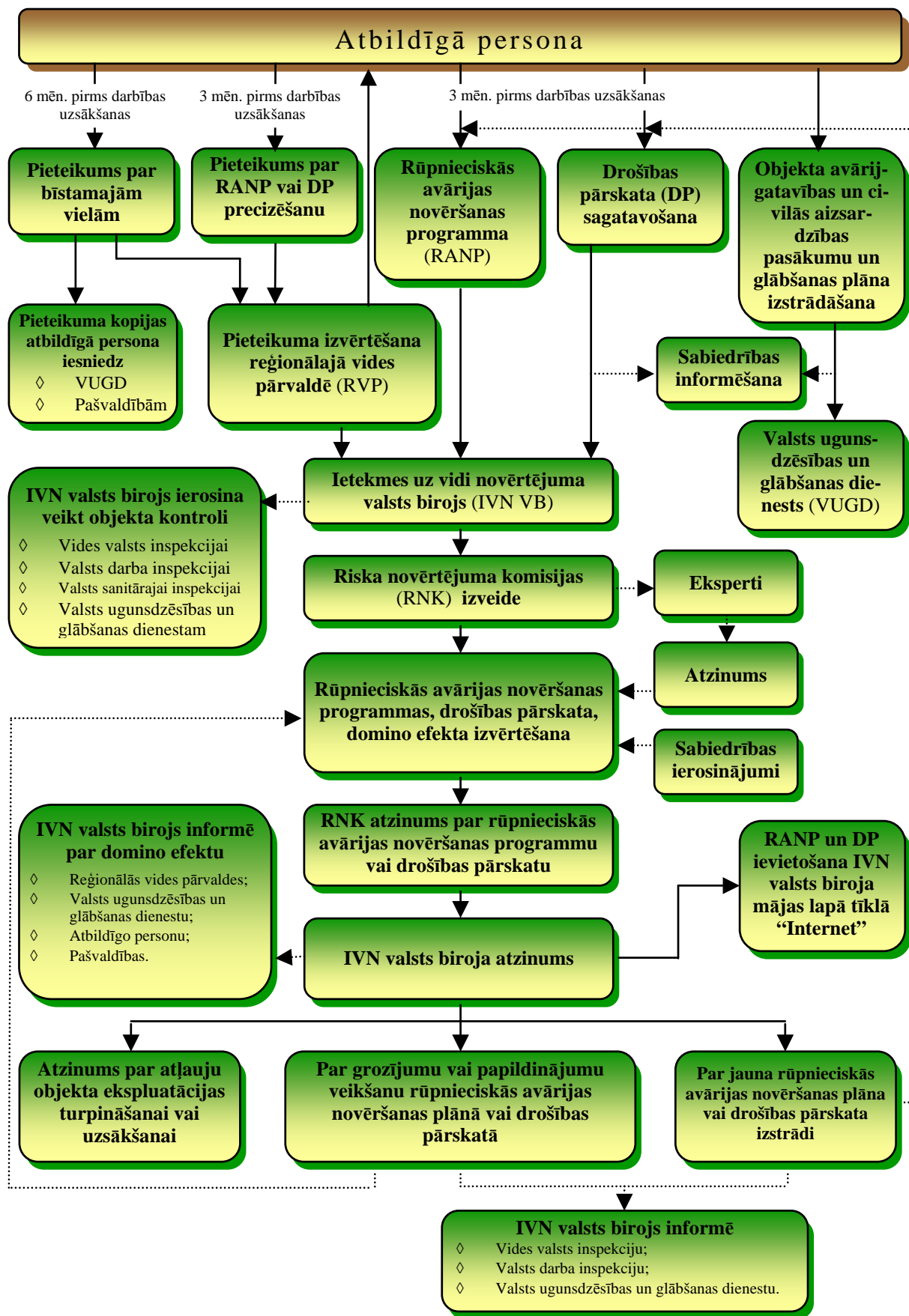
drošības pārskati, un teritoriju, kuru var ietekmēt šajos objektos iespējamās rūpnieciskās avārijas vai to izraisītie domino efekti;

- ◇ sagatavo ieteikumus par ierobežojumiem teritoriju izmantošanā un citiem riska samazināšanas pasākumiem, kas ieteikti pēc izvērtēšanas vai paredzēti drošības pārskatā vai rūpniecisko avāriju novēršanas programmā;
- ◇ ievieto IVN valsts biroja mājas lapā izstrādātās rūpniecisko avāriju novēršanas programmas un drošības pārskatus.

Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas un novēršanas pasākumi tiek realizēti saskaņā 5. attēlā sniegto shēmu.

Galvenā uzmanība šobrīd tiek pievērsta tam, lai adekvāti tiktu novērtēts esošais stāvoklis un avāriju risks uzņēmumos, kā arī izstrādāti un realizēti konkrētajam stāvoklim atbilstoši rūpniecisko avāriju riska novēršanas vai samazināšanas pasākumi.

IVN valsts birojs sadarbībā ar citām rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas jomā iesaistītajām institūcijām lielu uzmanību pievērš uzņēmumu speciālistu informēšanai un izglītošanai riska vadības jautājumos, apgūstot ārvalstu pieredzi un organizējot apmācību seminārus.

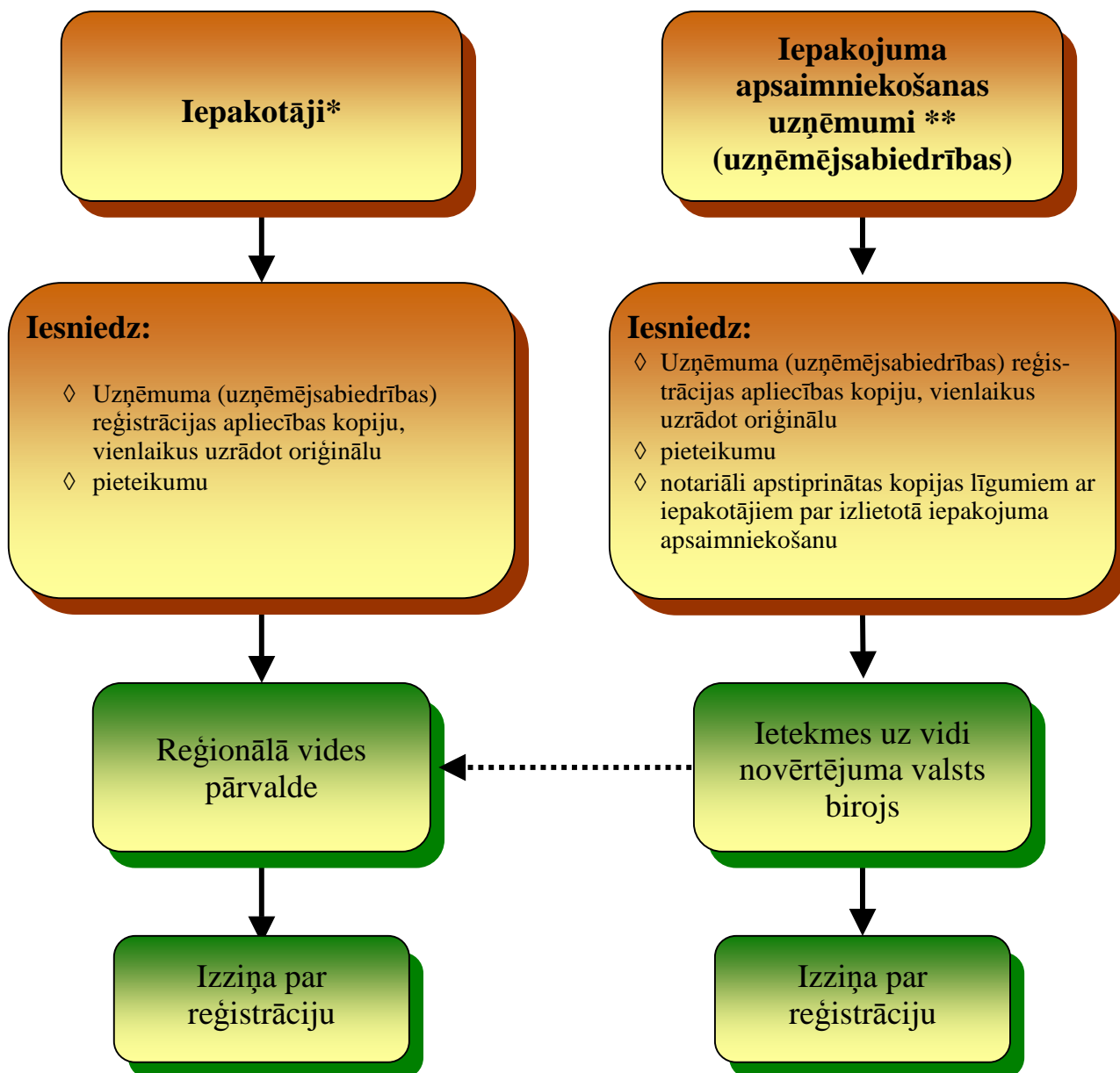
5. attēls. Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas procedūra.

3.5. Iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) reģistrēšana

Saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto IVN valsts birojs atskaites gadā turpināja 2003. gadā uzsākto to iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) reģistrāciju, kuru kalendārā gadā radītais apsaimniekotā iepakojuma apjoms pārsniedz 300 kg, kā arī saņemt un apkopot informāciju par izlietotā iepakojuma savākšanas un resursu atgūšanas apjomu un veidiem, ko iesniedz iepakojuma apsaimniekotāji. IVN valsts biroja uzdevumi šajā jomā ir:

- ◇ noteiktajā kārtībā izsniegt iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumiem (uzņēmējsabiedrībām) izziņu par reģistrāciju;
- ◇ noteiktajā kārtībā un termiņos pēc iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmuma (uzņēmējsabiedrības) reģistrācijas informēt attiecīgās reģionālās vides pārvaldes par iepakotājiem, kuri dibinājuši reģistrēto uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) vai noslēguši līgumus ar reģistrēto iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību);
- ◇ saņemt un apkopot informāciju par izlietotā iepakojuma savākšanas un resursu atgūšanas apjomu un veidiem, ko iesniedz iepakojuma apsaimniekotāji.

Normatīvajos aktos noteiktā iepakotāju un iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) reģistrācijas kārtība attēlota 5. attēlā dotajā shēmā.

6.attēls. Reģistrācijas kārtība uzņēmumiem, kuru izlietotā iepakojuma apjoms pārsniedz 300 kg gadā.

***Iepakotājs** — preces ražotājs, pakalpojuma sniedzējs vai pārdevējs, kurš iepakoj precis, kā arī importētājs, kurš importē precis vai produktu iepakojumā.

****Izlietotā iepakojuma apsaimniekošana** — izlietotā iepakojuma savākšana, šķirošana, pārvadāšana, uzglabāšana, reģenerācija (pārstrāde vai enerģijas iegūšana) vai apglabāšana, kā arī minēto darbību plānošana un organizēšana.

3.6. Vides pārvaldības un audita sistēmas (EMAS) ieviešana

Eiropas Savienības Vides pārvaldības un audita sistēma (EMAS) izveidota un ieviesta kā pārvaldības instruments, kas veicina vides aizsardzības, resursu racionālas izmantošanas un sabiedrības informēšanas pasākumu pilnveidošanu un uzlabošanu uzņēmumos un organizācijās, kuras brīvprātīgi iesaistās sistēmā.

ES dalībvalstīs šī sistēma darbojas kopš 1995. gada atbilstoši Regulai EEC Nr. 1836/93 un sākotnēji tajā iesaistījās rūpniecības uzņēmumi. Kopš 2001. gada, pēc jaunas ES Regulas EK Nr.761/2001 “Ar ko organizācijām atļauj brīvprātīgi piedalīties Kopienas vides pārvaldības un audita sistēmā (EMAS)” pieņemšanas, sistēma ir atvērta visām organizācijām. Veicot nepieciešamo sagatavošanos, tajā var iekļauties jebkurš uzņēmums, uzņēmējsabiedrība, iestāde un pašvaldība. Uzņēmumi un organizācijas (turpmāk Organizācijas), kuri ir iekļauti EMAS reģistrā, iegūst tiesības izmantot EMAS logo, tādējādi apliecinot, ka organizācijas darbība atbilst EMAS kritērijiem.

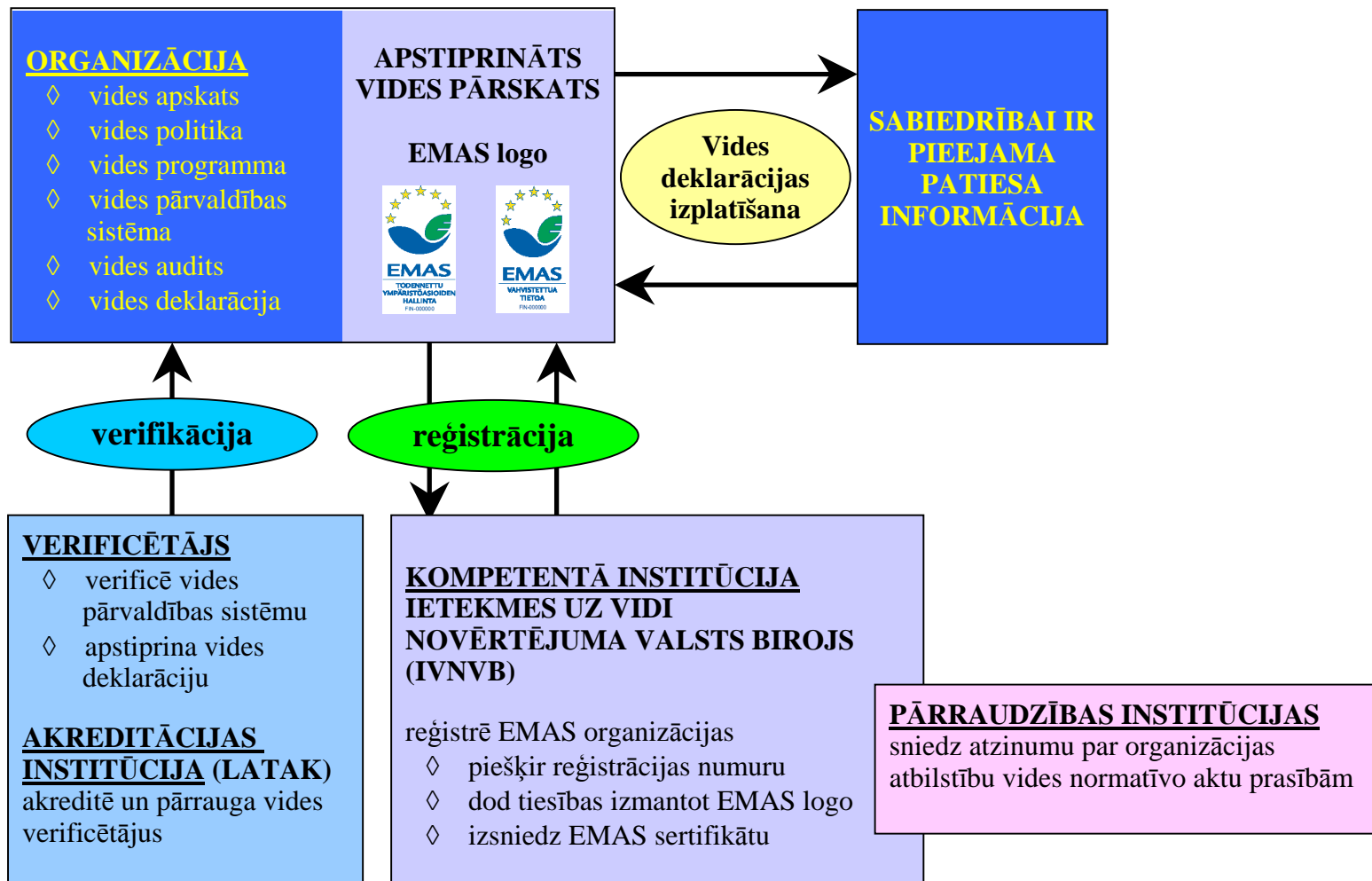
Lai sagatavotos un tiktu iekļauta reģistrā, Atbilstoši Regulas prasībām organizācijai jāapzina vides problēmas, jāizstrādā vides politika, jāizveido un jāievieš vides pārvaldības sistēma un iekšējā audita sistēma, kā arī jāizstrādā vides deklarācija, tajā ietverot informāciju par paveikto un plānoto. Organizācijas vides pārvaldības un audita sistēmas pārbaudi veic neatkarīgs, akreditēts vides novērtētājs (verificētājs), kurš arī apstiprina vides deklarāciju. Vides deklarācija ir brīvi pieejama sabiedrībai un visiem interesentiem, tajā iekļautā informācija ik gadu tiek atjaunota.

EMAS ieviešanas mērķis ir pilnveidot uzņēmumā vides aizsardzības un resursu racionālas izmantošanas pasākumus, veidot ilgtspējīgas attīstības pamatus un iesaistīt šajā procesā uzņēmumu darbiniekus un sabiedrību. EMAS ieviešana iezīmē jaunu attiecību veidošanos vides aizsardzības jomā, kas balstās uz atbilstošas vides pārvaldības sistēmas izveidošanu organizācijā, organizācijas pašas veikta vides stāvokļa un pasākumu vides aizsardzības nodrošināšanai audita, uzņēmuma darbinieku izglītošanas un iesaistīšanas vides aizsardzības pasākumu īstenošanā, tādējādi samazinot ārējās valsts administrēšanas, pārbaužu un sodu sistēmas īpatsvaru, to nomainot ar pašadministrēšanu un pašiniciatīvu.

IVN valsts biroja uzdevumi EMAS ieviešanas procesā:

- ◇ nodrošināt Organizāciju reģistrāciju atbilstoši Regulā noteiktajam;
- ◇ izvērtēt pretendenta atbilstību Regulas prasībām;
- ◇ lemt par Organizāciju izslēgšanu no reģistra uz laiku vai pavisam;
- ◇ izveidot sistēmā iekļauto organizāciju reģistru un izstrādāt ES Komisijas informēšanas sistēmu;
- ◇ piedalīties ar Regulas (EC) N° 761/2001 14. pantu izveidotās komisijas un kompetento institūciju foruma darbā;
- ◇ Informēt sabiedrību par EMAS ieviešanu un organizāciju iespējām iesaistīties tajā.

Organizāciju reģistrācijas kārtība atainota 7. attēlā.

7. attēls. Organizāciju reģistrācijas kārtība EMAS reģistrā

3.7. Sūdzību un iesniegumu izskatīšana

Atgriezeniskās saites radīšana vides aizsardzības politikas mērķu sasniegšanas procesā ir viens no posmiem, kas nodrošina saikni ar sabiedrību un sabiedrības iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā. Virkne Latvijā spēkā esošo normatīvo aktu, tai skaitā vides sektorā, paredz ikvienam sabiedrības pārstāvim gan iespēju saņemt informāciju, gan kā līdztiesīgam procesu dalībniekam iesaistīties priekšlikumu sagatavošanā un paust savu viedokli, kā arī apstrīdēt administratīvos aktus.

Latvijā iedzīvotāju tiesības vērsties valsts institūcijās ar iesniegumiem, sūdzībām vai priekšlikumiem reglamentē likums “Par iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtību valsts un pašvaldību institūcijās”, kā arī katras konkrētas jomas speciālie normatīvie akti. Vairākos normatīvajos aktos IVN valsts birojam deleģēts pienākums izskatīt šādus iesniegumus, sūdzības un priekšlikumus. IVN valsts biroja kompetencē ir izskatīt sūdzības un iesniegumus šādos gadījumos:

- 1) par nepietiekamu sabiedrības informēšanu rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas procesā;
- 2) par nepietiekamu sabiedrības informēšanu ietekmes uz vidi novērtējuma procesā;
- 3) par nepietiekamu sabiedrības informēšanu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procesā;
- 4) par RVP izdotajiem tehniskajiem noteikumiem, vai atteikumu izsniegt tehniskos noteikumus;
- 5) par RVP izdotajām integrētajām atļaujām un to nosacījumiem;
- 6) par RVP izsniegtajām atkritumu apsaimniekošanas atļaujām;
- 7) par RVP noteiktajiem pasākumiem ūdens objektos tiem definēto kvalitātes mērķu sasniegšanai; par reģionālo vides pārvalžu lēmumiem par piesārņotas vai potenciāli piesārņotas vietas izpēti vai sanācijas nepieciešamību vai par pētījumu vai sanācijas izdevumu segšanu;
- 8) par citiem RVP izsniegtajiem administratīvajiem aktiem.

Tāpat IVN valsts birojā tiek saņemti sabiedrības iesniegumi, atsauksmes, ierosinājumi un iebildumi konkrētu projektu ietekmes uz vidi novērtējuma procesā.

Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts birojā ir tiesības vērsties ikvienai fiziskajai un juridiskajai personai ar mutvārdu un rakstveida iesniegumiem vai sūdzībām un saņemt atbildi pēc būtības 14 dienu laikā, ja atbildes sagatavošanai nav vajadzīga papildus informācija vai 30 dienu un atsevišķos gadījumos ilgākā laikā, ja atbildes sagatavošanai nepieciešama papildus informācija.

4. IVN VALSTS BIROJA DARBĪBAS REZULTĀTI UN TO IZVĒRTĒJUMS

2004. gadā IVN valsts biroja pamatdarbība bija veltīta ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nodrošināšanai, stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nodrošināšanai, savu pienākumu izpildei integrēto atļauju izsniegšanas procesā, rūpniecisko avāriju riska novērtēšanā un samazināšanā, iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmēju (uzņēmējsabiedrību) reģistrēšanai, vienotas sūdzību un iesniegumu izskatīšanas kārtības izstrādāšanai un realizēšanai, vides pārvaldības un audita sistēmas ieviešanai.

4.1. Ietekmes uz vidi novērtējums.

Pārskata periodā būtiski pieaudzis reģionālo vides pārvalžu veikto sākotnējo izvērtējumu skaits, kurus izvērtēja IVN valsts birojs un par kuriem pieņēma lēmumu piemērot vai nepiemērot ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru.

Kopā izskatīti 453 sākotnējie ietekmes uz vidi izvērtējumi. 21 gadījumā reģionālo vides pārvalžu sākotnējie izvērtējumi un tiem pievienotie materiāli bija nepietiekami pamatota lēmuma pieņemšanai un IVN valsts birojam bija jāpieprasa papildus informācija, bet vairākos gadījumos jāorganizē speciālistu apspriedes un jāveic citi pasākumi, lai pieņemtu argumentētu un pamatotu lēmumu. Saņemot ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu dokumentāciju, IVN valsts birojs sarežģītākos gadījumos konsultējās vai organizēja ekspertu komisijas materiālu izvērtēšanai, iekļaujot tajās arī reģionālo vides pārvalžu pārstāvjus un atbildīgo ministrijas institūciju pārstāvjus (Vides aizsardzības departaments, Valsts ģeoloģijas dienests, Jūras vides pārvalde, Vides valsts inspekcija). Balstoties uz šo komisiju slēdzieniem un reģionālo vides pārvalžu un projekta ierosinātāja iesniegto informāciju, tika pieņemti lēmumi par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu.

Pārskata gadā 435 gadījumos, jeb 96 % gadījumu IVN valsts birojs pieņēma lēmumu nepiemērot ietekmes uz vidi novērtējumu, vienlaicīgi ierosinot reģionālajai vides pārvaldei izsniegt tehniskos noteikumus 2004. gada 17. februāra MK noteikumi Nr. 91 "Kārtība, kādā reģionālā vides pārvalde izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai, kurai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums" noteiktajā kārtībā. Lēmumi par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu ir ievietoti IVN valsts biroja mājas lapā internetā (adrese: <http://www.vidm.gov.lv/ivnvp>). 18 gadījumos ir pieņemts lēmums piemērot ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru paredzētajai darbībai.

Atskaites gadā ietekmes uz vidi novērtējums ir uzsākts vai atrodas dažādās izpildes stadijās šādiem projektiem:

2004. gadā izsniegtas 11 IVN programmas:

- ◇ SIA "Liepāja Oil Terminal" naftas produktu pārkraušanas termināļa izveidei;
- ◇ Mērsraga ostas Ziemeļu mola rekonstrukcijai;
- ◇ azbestu saturošo atkritumu poligona izveidei;

- ◇ Vidusdaugavas reģiona sadzīves atkritumu poligona izveidei;
- ◇ sērskābā gudrona utilizācijai SIA "Elliks" Daugavpilī;
- ◇ Rīgas TEC-2 1.kārtas rekonstrukcijai;
- ◇ glabātavas "Radons" paplašināšanai;
- ◇ SIA "Ventall Termināls" naftas produktu pārkraušanas termināļa būvniecībai Ventspilī;
- ◇ SIA "ALBARONS" feromangāna un ferosilikomangāna sakausējumu ražotnes izveidei;
- ◇ nobarojamo cūku kompleksa būvniecībai Jaunbērzes pagasta "Ošlejās" Dobeles raj.;
- ◇ Skultes ostas Dienvidu mola rekonstrukcijai.

2004. gadā izsniegti 7 atzinumi par darba ziņojumiem:

- ◇ Mērsraga ostas Ziemeļu mola rekonstrukcijai;
- ◇ Azbestu saturošo atkritumu poligona izveidei;
- ◇ Salaspils kodolreaktora likvidēšana un demontāža;
- ◇ A/S "BLB Baltijas Termināls" naftas produktu rezervuāru parka paplašināšanai;
- ◇ SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"" reģionālā sadzīves atkritumu poligona ierīkošanai.
- ◇ Skultes ostas Dienvidu mola rekonstrukcijai.
- ◇ SIA "ALPHA OSTA" minerālmēslu noliktavu izveidei Rīnūžos.

2004. gadā izsniegti 8 atzinumi par noslēguma ziņojumiem:

- ◇ Mērsraga ostas Ziemeļu mola rekonstrukcijai;
- ◇ SIA "Naftas serviss" naftas produktu termināļa būvniecībai Kundziņsalā;
- ◇ jaunas celulozes rūpnīcas būvniecībai Ozolsalā;
- ◇ Salaspils kodolreaktora likvidēšanai un demontāžai;
- ◇ A/S "BLB Baltijas Termināls" naftas produktu rezervuāru parka paplašināšanai;
- ◇ SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"" reģionālā sadzīves atkritumu poligona ierīkošanai;
- ◇ Skultes ostas Dienvidu mola rekonstrukcijai;
- ◇ SIA "ALPHA OSTA" minerālmēslu noliktavu izveidei Rīnūžos.

2004. gadā pieņemti 2 lēmumi par IVN pārtraukšanu:

- ◇ 2004. gada 5. augustā lēmums Nr. 251 par IVN pārtraukšanu A/S “Ventamonjaks” gaišo naftas produktu un degvielu maisījumu rezervuāru parka būvniecībai Ventspilī;
- ◇ 2004. gada 9. augusta lēmums Nr. 257 par IVN procedūras izbeigšanu SIA “MARKAT” dzīvnieku izcelsmes atkritumu produktu sadedzināšanas iekārtas uzstādīšanai Cēsu rajonā Vaives pagastā.

Visi IVN valsts biroja atzinumi pieejami interneta mājas lapā (adrese: <http://www.vidm.gov.lv/ivnvb>).

Ņemot vērā paredzēto darbību veidu plašo diapazonu ietekmes novērtējuma programmu izstrādāšanai, darba ziņojumu par ietekmes novērtējumu izvērtēšanai, kā arī obligāto nosacījumu turpmākai projektēšanai izstrādāšanai, atskaites periodā izveidotas 11 pieaicināto ekspertu darba grupas.

Lai izstrādātu pamatotus priekšlikumus ietekmes novērtējuma programmām, pēc pieaicināto ekspertu lūguma tika noorganizēti izbraukumi radioaktīvo atkritumu tvirtņu un lietoto slēgto starojuma avotu ilgtermiņa glabātavas izbūvei paredzētās teritorijas apsekošanai, kā arī teritoriju, kuras varētu skart plānotā aizsprosta – regulatora atjaunošana uz Jašas upes Kastīres ciemā Rušonas pagastā, apsekošanai dabā.

Viens no sarežģītākajiem un sabiedriski aktuālākajiem atskaites gada ietekmes uz vidi novērtējuma procesiem bija sulfātcelulozes rūpnīcas būvniecībai Ozolsalā Krustpils pagastā. Plašu sabiedrības interesi izraisīja arī naftas produktu pārkraušanas termināļu būvniecības projekti.

4.2. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums.

Pēc Grozījumu likumā “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un 2004. gada 23. marta Ministru kabineta noteikumu Nr. 157 “**Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums**” spēkā stāšanās, 2004. gada otrajā pusē IVN valsts birojs saņēma gandrīz 200 iesniegumus par plānošanas dokumentu izstrādi. Pārsvārā iesniegumi saņemti no dažāda līmeņa pašvaldībām par plānošanas dokumentu, kas saistīti ar teritorijas plānojumu un pašvaldību attīstības plānu izstrādi.

2004. gadā kopā pieņemti 163 lēmumi, no tiem:

- ◇ 87 gadījumos pieņemts lēmums piemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru;
- ◇ 76 gadījumos pieņemts lēmums nepiemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru.

Informācija par IVN valsts biroja lēmumiem ir ievietota IVN valsts biroja mājas lapā internetā, sadaļā Stratēģiskais IVN (adrese: <http://www.vidm.gov.lv/ivnvb>).

Lielu uzmanību IVN valsts birojs pārskata gadā veltījis plānošanas dokumentu izstrādātāju informēšanai un izglītošanai gan dažādos semināros un sanāksmēs, gan

individuālu konsultāciju veidā. Šie pasākumi būtiski uzlaboja sadarbību gan ar plānošanas dokumenta izstrādātājiem, gan valsts pārvaldes institūcijām. Ja sākotnēji daudzi iesniegumi bija nepilnīgi un tajos nebija ietverta atbilstoša informācija lai IVN valsts birojs varētu izvērtēt nepieciešamību piemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru ņemot vērā normatīvajos aktos noteiktos kritērijus un pieņemt pamatotu lēmumu par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu, tad laika gaitā iesniegumu kvalitāte ir būtiski uzlabojusies.

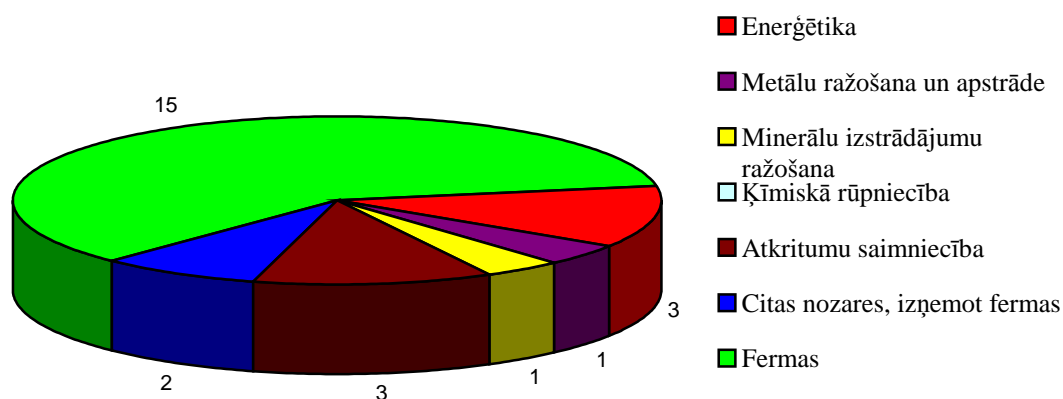
4.3. Piesārņojuma integrētā novērsšana un kontrole.

Lai nodrošinātu piesārņojuma novērsšanu un kontroli, Latvijā sagatavo un izsniedz A, B kategorijas atļaujas piesārņojošas darbības veikšanai. Saskaņā ar likumu "Par piesārņojumu" rūpnieciskā ražošana un saimnieciskā darbība tiek iedalīta A, B un C kategorijas piesārņojošajās darbībās.

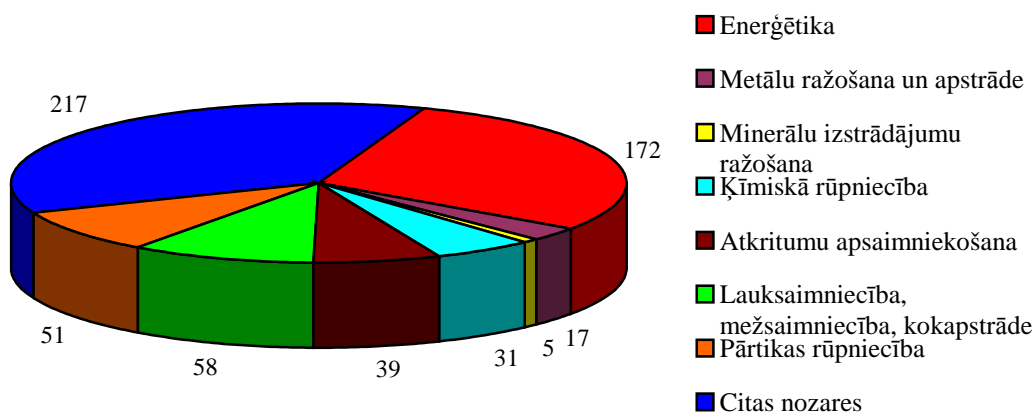
Izsniegtās atļaujas piesārņojošai darbībai ietver vispusīgu informāciju par uzņēmuma darbību, dabas resursu patēriņu, piesārņojošo vielu emisijām un noteiktajiem patēriņa un emisiju limitiem. Normatīvajos aktos ir noteikta A un B kategorijas atļauju sagatavošanas, izsniegšanas un kontroles kārtība, sabiedrības iesaistīšana un līdzdalība šajos procesos, kā arī iesaistīto un atbildīgo institūciju kompetence.

Informācija par reģistrētajiem A kategorijas uzņēmumiem, kā arī izsniegtajām A un B kategorijas atļaujām un to nosacījumiem ir ievietota IVN valsts biroja mājas lapā internetā, piesārņojuma sadaļā (adrese: <http://www.vidm.gov.lv/ivnvb>).

2004. gada laikā IVN valsts birojs ir apstrādājis un biroja mājas lapā internetā ievietojis 25 A kategorijas atļauju un 590 B kategorijas atļauju nosacījumus (skat.8. un 9. attēlu).

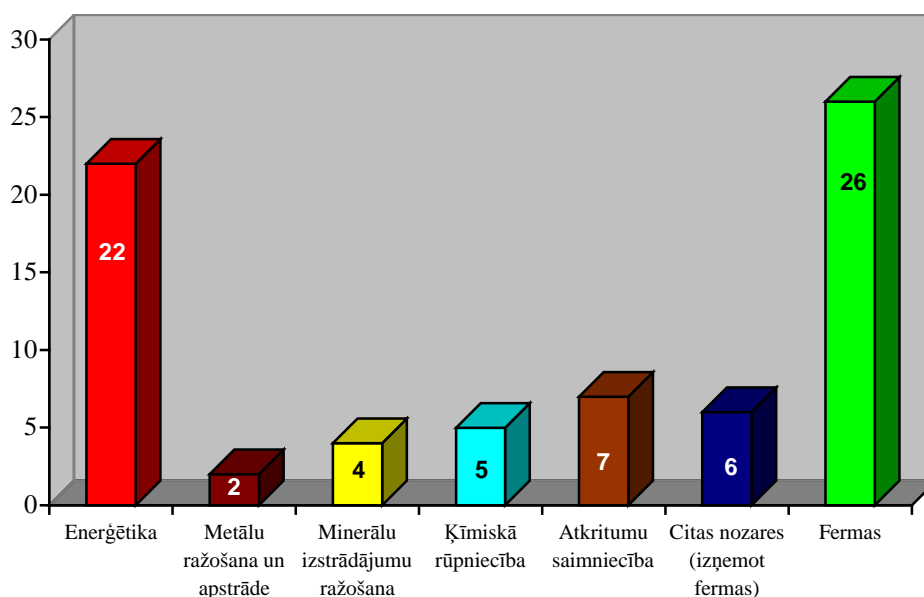

8. attēls. 2004. gadā interneta mājas lapā ievietotie A kategorijas atļauju nosacījumi

9. attēls. 2004. gadā interneta mājas lāpā ievietotie B kategorijas atļauju nosacījumi.

Paralēli informācijas apkopošanai par jau izsniegtajām atļaujām IVN valsts birojs veido pilnu A kategorijas uzņēmumu sarakstu. Saskaņā ar reģionālo vides pārvalžu sniegto informāciju, 2004. gadā A kategorijas uzņēmumu skaits Latvijā sasniedza 72. No tiem visvairāk uzņēmumu darbojas enerģētikas nozarē un lauksaimniecībā (fermas), ievērojams skaits ķīmiskajā rūpniecībā, bet tikai divi A kategorijas uzņēmumi darbojas atkritumu saimniecībā un divi – tekstilmateriālu ražošanā (skat. 9. attēlu).

10. attēls. 2004. gadā apzinātie A kategorijas piesārņojošās darbības uzņēmumi Latvijā.

Atskaites gadā IVN valsts birojs savā darbībā ir nodrošinājis likumdošanas aktos paredzēto funkciju izpildi. 2004. gadā sakarā ar atļaujām piesārņojošās darbības veikšanai un reģionālo vides pārvalžu lēmumiem tika saņemtas 9 sūdzības. Atskaites gadā netika iesniegti pieteikumi atļauju saņemšanai darbībām, kuru rezultātā varētu rasties ievērojama pārrobežu ietekme vai piesārņojuma pārrobežu pārnese.

2004. gadā IVN valsts biroja speciālisti izanalizēja 32 atļauju nosacījumus un apsprieda konstatētās nepilnības ar atbilstošo reģionālo vides pārvalžu speciālistiem. Šādas apspriedes ļauj uzlabot atļauju kvalitāti un pilnveidot tajās izvirzītos vides aizsardzības nosacījumus saimnieciskās darbības veikšanai.

4.4. Rūpniecisko avāriju riska novērtēšana.

Rūpnieciskās avārijas laikā notikušu sprādzienu, ugunsgrēku un ķīmisko vielu noplūžu rezultātā var rasties būtisks un nereti nelabojams kaitējums videi, cilvēku veselībai un īpašumam. Lai novērstu vai samazinātu šīs briesmas, veicama iespējamo avāriju riska novērtēšana un atbilstošu profilaktisko pasākumu izstrādāšana un realizācija.

Pārskata gadā IVN valsts birojā turpinās 2002. gada otrajā pusē uzsāktā rūpniecisko avāriju riska novērtēšana saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Katra iesniegtā dokumenta izskatīšanai tiek veidota rūpniecisko avāriju riska izvērtējuma komisija. Komisijas darbā piedalās visu iesaistīto valsts institūciju (Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Vides ministrija, Vides valsts inspekcija, Valsts darba inspekcija, Sabiedrības veselības aģentūra, un reģionālo vides pārvalžu), kā arī attiecīgo pašvaldību pārstāvji. Komisijas personālo sastāvu apstiprina katra iesniegtā dokumenta izskatīšanai, nepieciešamības gadījumos tiek pieaicināti atbilstoši speciālisti – eksperti.

Lielu uzmanību IVN valsts biroja atbildīgie speciālisti pievērš uzņēmēju informēšanai un apmācībai, jo, lai izveidotu efektīvu rūpniecisko avāriju novēršanas un samazināšanas sistēmu, kas nodrošinātu objektā strādājošo, apkārtējo iedzīvotāju un vides drošību un aizsargātu tos no rūpnieciskās avārijas kaitīgās iedarbības, būtiska ir uzņēmēju, valsts institūciju un pašvaldību speciālistu sadarbība un speciālistu kvalifikācijas regulāra paaugstināšana.

2004. gadā IVN valsts birojā iesniegti un Rūpniecisko avāriju riska izvērtējuma komisijā izskatīti 7 Drošības pārskati un 1 papildinājums Drošības pārskatam. Lai uzlabotu rūpniecisko avāriju riska izvērtēšanas procedūru, intensīvi turpinājās iepriekšējā gadā uzsāktais darbs pie atbilstošu ekspertu apzināšanas.

Atskaites gadā IVN valsts birojā saņemtas un izskatītas 12 rūpniecisko avāriju novēršanas programmas, tai skaitā arī papildinātās un pārskatītās.

Saskaņā ar uzņēmumu atbildīgo personu un reģionālo vides pārvalžu sniegto informāciju izveidots un regulāri tiek aktualizēts to uzņēmumu saraksts, kuriem, 2001. gada 19. jūnija Ministru kabineta noteikumos Nr. 259 noteiktajā kārtībā un termiņos IVN valsts birojā iesniedzamas avāriju novērtēšanas programmas vai drošības pārskati, šis saraksts ievietots IVN valsts biroja interneta mājas lapā.

Izveidota informatīvā sistēma par uzņēmumiem, kas iesnieguši pieteikumu par bīstamajām vielām objektā un nepakļaujas 2001. gada 19. jūnija Ministru kabineta noteikumu Nr. 259 prasībām.

Pārskata gadā turpinās IVN valsts biroja atbildīgo speciālistu piedalīšanās uzņēmumu, kuriem ir jāiesniedz Rūpniecisko avāriju novēršanas programmas vai Drošības pārskati kompleksajās pārbaudēs, kuras organizē Vides valsts inspekcija, kas palīdz objektīvi novērtēt un pieņemt pamatotu lēmumu.

4.5. Iepakojuma apsaimniekotāju reģistrēšana.

Atskaites gadā turpināta informācijas sistēmas par reģistrētajiem iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumiem (uzņēmēj sabiedrībām) pilnveidošana un uzturēšana. IVN valsts birojs nodrošina regulāru informācijas apkopošanu un pilnveidošanu par reģistrētajiem iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumiem (uzņēmēj sabiedrībām), kā arī informācijas sniegšanu reģionālajām vides pārvaldēm normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

2004. gadā reģistrēti divi jauni iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumi, savukārt regulāri pārskatīti un papildināti to uzņēmumu saraksti, kuri iekļāvušies iepakojuma apsaimniekošanas sistēmā, noslēdzot līgumus par iepakojuma apsaimniekošanu ar reģistrētajiem iepakojuma apsaimniekotājiem. Šī informācija regulāri tiek apkopota un sniegta reģionālajām vides pārvaldēm.

4.6. Vides pārvaldības un audita sistēmas (EMAS) ieviešana

Lai ar 2004. gada 1. maiju nodrošinātu iespēju organizācijām reģistrēties vides pārvaldības un audita sistēmā (EMAS), IVN valsts birojs darbību uzsāka jau 2003. gadā un to turpināja atskaites gadā. Pamatuzdevumi bija: piedalīties ES rīkotajos pasākumos par EMAS, pakāpeniski izglītēt IVN valsts biroja atbildīgos darbiniekus, izstrādāt normatīvo aktu projektus un gatavot informatīvos materiālus uzņēmēju un sabiedrības informēšanai un izglītošanai.

2003. gada novembrī pateicoties Somijas Vides ministrijas finansiālajam atbalstam un sadarbībā ar Somijas Vides institūtu Latvijā tika uzsākts projekts, kura mērķis ir veicināt EMAS ieviešanu Latvijā. Galvenā uzmanība tajā pievērsta par ieviešanu atbildīgo institūciju speciālistu apmācībai, kā arī atbalstam sabiedrības informēšanas un informācijas izplatīšanas pasākumiem.

Atskaites gadā IVN valsts birojs ir:

- ◇ sadarbības ar Somijas vides institūtu un Somijas kompetento institūciju ietvaros organizējis apmācību kursu IVN valsts biroja darbiniekiem par kompetentās institūcijas darbību un pienākumiem;
- ◇ sagatavojis un apmācījis speciālistus, kuri var nodrošināt organizāciju izvērtēšanu un reģistrēšanu EMAS reģistrā;
- ◇ izveidojis EMAS ieviešanas darba grupu;
- ◇ noorganizējis informatīvu semināru “Vides pārvaldības un audita sistēma (EMAS) un tās ieviešana Latvijā”;

- ◇ papildinājis IVN valsts biroja Interneta mājas lapu ar informāciju par EMAS un tā ieviešanu;
- ◇ sagatavojis un izdevis EMAS informatīvo bukletu;
- ◇ 2004. gada 15. novembrī noorganizējis konferenci “EMAS pašvaldībās”;
- ◇ piedalījies Kompetento institūciju foruma un EMAS Regulas 14.panta komitejas darbā. IVN valsts biroja darbinieki ir piedalījušies starptautiskās konferencēs un semināros par EMAS un tā ieviešanu.

11. attēls. EMAS Regulas 14.panta komitejas vadītājs De Sousa Bolina Joao Rīgas konferencē “EMAS pašvaldībās”.

4.7. Sūdzību un iesniegumu izskatīšana

Atskaites gadā IVN valsts birojs ir saņēmis 20 sūdzības, pārsvarā par dažādiem reģionālo vides pārvalžu izsniegtiem administratīvajiem aktiem – 9 par dažādām reģionālo vides pārvalžu izsniegtajām atļaujām, tai skaitā 3 par atkritumu apsaimniekošanas atļaujām, 3 saistībā ar integrēto atļauju piesārņojošas darbības veikšanai, 3 par ūdens lietošanas atļaujām. 4 sūdzības ir par tehniskajiem noteikumiem, vai atteikumu tos izsniegt, 4 sūdzības ir saistītas ar ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru, tai skaitā par sabiedrisko apspriešanu organizāciju, kā arī citos jautājumos. Vairāku sūdzību izskatīšanai ir bijis nepieciešams pieprasīt papildus informāciju un iepazīties ar situāciju uz vietas, kā arī risināt konfliktsituācijas, pārrunās iesaistot visas ieinteresētās puses.

5. SADARBĪBA AR CITĀM VALSTS INSTITŪCIJĀM.

Sadarbību ar citām valsts institūcijām IVN valsts birojs realizē visās tā pamatdarbības jomās.

Ietekmes uz vidi novērtējuma procesā:

Viens no galvenajiem sadarbības partneriem ir visas reģionālās vides pārvaldes, kurām ir nozīmīga loma ietekmes uz vidi novērtējuma procesā. Reģionālā vides pārvalde, kuras teritorijā ir paredzēts veikt ierosināto darbību, ietekmes uz vidi novērtējuma procesā iesaistās jau tā sākumstadijā. Īpaši tas attiecas uz tiem gadījumiem, kad saskaņā ar likumu "Par ietekmes uz vidi novērtējumu", nepieciešams veikt paredzētās darbības ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu. Reģionālā vides pārvalde sākotnējā izvērtējuma dokumentāciju iesniedz IVN valsts birojam lēmuma pieņemšanai, tā var ierosināt veikt ietekmes uz vidi novērtējumu, ja sākotnējā izvērtējuma rezultātā konstatē, ka darbības realizācija var būtiski ietekmēt vidi, būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju Natura 2000 tīklā ietvertās teritorijas, radīt neatgriezeniskas un būtiskas vides kvalitātes izmaiņas.

Pieņemot lēmumu par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu, parasti nav iespējami universāli standartveida risinājumi, tādēļ IVN valsts birojs ir veicis virkni izbraukumu uz reģionālajām vides pārvaldēm un konkrētajiem objektiem, kā arī lūdzis informāciju vai pieaicinājis Vides ministrijas Vides aizsardzības departamenta un Dabas aizsardzības departamenta, Dabas aizsardzības pārvaldes, Valsts ģeoloģijas dienesta, Vides valsts inspekcijas, Jūras vides pārvaldes, atbilstošo aizsargājamo teritoriju administrāciju un citu ieinteresēto institūciju pārstāvjus, lai novērtētu situāciju, izanalizētu un izvērtētu esošo stāvokli un iespējamās ietekmes. Jāatzīmē, ka šāda prakse palīdz veidot vienotu pieeju reģionos dažādu pieteikumu izvērtēšanā.

Ciešā sadarbībā ar reģionālajām vides pārvaldēm tika izvērtēti visi tie objekti, par kuriem bija dažādi viedokļi par ietekmes uz vidi novērtējuma piemērošanu un tika rasti risinājumi, kādā veidā nodrošināt vides aizsardzības prasību realizāciju gadījumos, ja ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra netiek piemērota.

Par ikdienas praksi ir kļuvusi sadarbība ar reģionālajām vides pārvaldēm, konsultējot tās vai kopīgi izvērtējot gadījumus par sarežģītāko objektu ietekmi uz vidi.

Visā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras laikā (sagatavojot ietekmes uz vidi novērtējuma programmu, vērtējot darba un noslēguma ziņojumus), IVN valsts birojs plaši iesaista konkrētajās jomās kompetentās valsts institūcijas un pašvaldības. Kompetentās un ieinteresētās institūcijas pēc IVN valsts biroja uzaicinājuma iesaistās, sniedzot savus priekšlikumus, ietekmes uz vidi novērtējuma programmu izstrādei, kā arī atzinumus par sagatavotajiem materiāliem. Katrā konkrētā gadījumā, vispusīgi izvērtējot iespējamās ietekmētos vides komponentus, tiek noteikts tas institūciju loks, kuras nepieciešams iesaistīt IVN procesā. Vairumā gadījumu tās ir Vides, Labklājības un Zemkopības ministriju struktūrvienības un tām pakļautās institūcijas - Valsts meža dienests, Sabiedrības veselības aģentūra, Valsts ģeoloģijas dienests, Valsts hidrometeoroloģijas pārvalde, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, Zinātņu Akadēmija, kā arī augstākās mācību iestādes un citas institūcijas. Tajā pat laikā jebkurai institūcijai ir tiesības iepazīties ar dokumentiem un izteikt savu viedokli, ja viņas to uzskata par nepieciešamu.

Sagatavojot darba programmu un vērtējot darba un noslēguma ziņojumus, neatņemama procedūras sastāvdaļa ir attiecīgās reģionālās vides pārvaldes iesaistīšana un tās iesniegto priekšlikumu izskatīšana.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procesā:

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procesā būtiski IVN valsts biroja sadarbības partneri ir plānošanas dokumentu izstrādātāji, kas ir gan valsts institūcijas, gan dažāda līmeņa pašvaldības.

Liela nozīme stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā un sekmīgā ieviešanā ir atbildīgo valsts institūciju iesaistīšanai stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras sākumposmā, kad tiek izvērtēti plānošanas dokumentu izstrādātāju iesniegumi un pieņemts lēmums par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma piemērošanu vai nepiemērošanu. Būtiska ir nākotnes sadarbība ar citām valsts institūcijām arī izvērtējot plānošanas dokumentu un vides pārskatu projektus.

Laba sadarbība IVN valsts birojam pārskata gadā izveidojusies ar Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministriju un Latvijas Pašvaldību savienību, kuru organizētajos semināros pašvaldību vadītājiem un speciālistiem IVN valsts biroja darbiniekiem bija iespējams izskaidrot stratēģiskā IVN mērķus un pamatprincipus, kā arī iepazīstināt klausītājus ar normatīvajos aktos noteikto stratēģiskā IVN procedūru.

A un B kategorijas atļauju piesārņojošo darbību veikšanai sagatavošanas procesā:

Realizējot IVN valsts biroja pienākumus atļauju piesārņojošo darbību veikšanai sagatavošanas procesā, nepieciešama aktīva sadarbība ar reģionālajām vides pārvaldēm un Vides valsts inspekciju. Lai optimizētu šo procesu, visas iesaistītās valsts institūcijas sadarbojas starptautiskā projekta "Integrētās atļaujas Latvijas uzņēmumiem" ietvaros, tādējādi nodrošinot informācijas apmaiņu un veidojot sadarbības sistēmu ar uzņēmumiem.

Ikdienā tiek sniegtas konsultācijas reģionālo vides pārvalžu speciālistiem, uzņēmumiem un iestādēm par atļauju nosacījumiem un labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem.

Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas un samazināšanas jomā:

Jauna tipa sadarbība ar reģionālajām vides pārvaldēm un virkni citām valsts institūcijām un pašvaldībām izveidota rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas un samazināšanas jomā.

Atskaites gada laikā izskatītas 12 uzņēmumu iesniegtās rūpniecisko avāriju novēršanas programmas un 8 drošības pārskati, attiecīgi izveidojot komisijas to izvērtēšanai. Komisijas sastāvā tiek ietverti pārstāvji no: Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, Vides ministrijas, Vides valsts inspekcijas, Valsts darba inspekcijas, Sabiedrības veselības aģentūras, kā arī attiecīgajām pašvaldībām un reģionālajām vides pārvaldēm.

IVN valsts biroja darbinieki piedalās dažādu pastāvīgi darbojošos komisiju un padomju darbā:

- ◇ Iepakojuma apsaimniekošanas padomē;
- ◇ Ūdens resursu un tehnoloģiju padomē;

- ◇ Orhūsas konvencijas ieviešanas koordinācijas grupā;
- ◇ Pazemes ūdens krājumu akceptācijas komisijā;
- ◇ Nīderlandes tehniskās palīdzības projekta “Kapacitātes palielināšana – Inspekcija un kontrole Latvijā” uzraudzības grupā;
- ◇ Informācijas tehnoloģijas padomē;
- ◇ Gaisa kvalitātes, klimata pārmaiņu un tehnoloģiju padomē;
- ◇ Jaunas pārtikas un ģenētiski modificēto organismu ieviešanas padomē;
- ◇ dažādās īslaicīgās darba grupās un komisijās.

6. LĪDZDALĪBA NORMATĪVO AKTU IZSTRĀDĒ UN PILNVEIDOŠANĀ.

IVN valsts birojs savas kompetences ietvaros, aktīvi piedalās normatīvo aktu projektu izstrādāšanā un apspriešanā, regulāri sagatavojot ieteikumus un atsauksmes par šiem projektiem, kā arī piedaloties darba semināros un darba grupās, kas saistītas ar normatīvo aktu projektu sagatavošanu.

Labā sadarbība IVN valsts birojam izveidojusies ar Vides ministrijas Stratēģijas un koordinācijas departamenta un Vides aizsardzības departamenta darbiniekiem normatīvo aktu izstrādē, kuri saistīti ar ietekmes uz vidi novērtējumu, integrētās pieejas piesārņojuma novēršanai un kontrolei ieviešanu, stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma un vides pārvaldības un audita sistēmas (EMAS) ieviešanu un citām jomām, kuru praktiskajā ieviešanā piedalās IVN valsts birojs. Pārskata periodā apzinātas nepilnības un neprecizitātes ar ietekmes uz vidi novērtējumu saistītajos normatīvajos aktos un integrēto pieeju piesārņojuma novēršanā un kontrolē, kā rezultātā tika sagatavoti un iesniegti Vides ministrijā priekšlikumi grozījumiem likumā "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" un Ministru kabineta noteikumu projektam "Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošas darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai". Atskaites gadā ir pieņemti grozījumi likumā "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" un citi normatīvie akti.

IVN valsts birojs aktīvi piedalījās to normatīvo aktu izstrādes procesā, kuri regulē IVN valsts biroja pamatdarbības jomas - Ministru kabineta noteikumu "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums", Ministru kabineta noteikumu "Kārtība, kādā izveido un uztur vides pārvaldības un audita sistēmas reģistru un reģistrē tajā organizācijas".

Liela uzmanība IVN valsts birojā tiek veltīta vienotu vides aizsardzības prasību iestrādāšanai normatīvajos aktos. Atskaites gadā regulāri saņemtas, analizētas un sagatavotas atsauksmes par normatīvo aktu projektiem, kuri saistīti ar IVN valsts biroja darbības sfērām un vides aizsardzības jautājumiem.

7. PASĀKUMI, KAS VEIKTI PAKALPOJUMU KVALITĀTES UZLABOŠANAI UN TO REZULTĀTI

IVN valsts biroja darba kvalitātes un efektivitātes uzlabošanas pasākumi galvenokārt tiek plānoti un realizēti divās jomās:

- 1) IVN valsts biroja darba efektivitātes un kvalitātes uzlabošana papildinot darbinieku profesionālās zināšanas un prasmes, precizējot iekšējās darba kārtības instrukcijas un nosacījumus, pilnveidojot IVN valsts biroja kompetencē esošo procedūru izpildes kārtību;
- 2) iesaistīto pušu, sabiedrības, citu valsts institūciju un pašvaldību informēšana un izglītošana IVN valsts biroja kompetencē esošajos jautājumos;

Viens no IVN valsts biroja darbības pamatuzdevumiem ir maksimāli objektīvas, pilnīgas un precīzas informācijas sagatavošana pašvaldībām vai valsts institūcijām, kuras pieņem gala lēmumu par paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta akceptu, kā arī sabiedrības informēšanas nodrošināšana par IVN valsts biroja pamatdarbības jautājumiem. Lai nodrošinātu šo uzdevuma izpildi IVN valsts birojs:

- ◇ veidoja katra uzsākta ietekmes uz vidi novērtējuma procesa ietvaros ārštata ekspertu grupas tā, lai tajās iekļautu zinošus un pieredzējušus ekspertus, kas nodrošinātu visu programmas sadaļu profesionālu sagatavošanu un ietekmes uz vidi ziņojumu jomu vispusīgu analīzi un izvērtēšanu. Lai iesaistītu lielāku speciālistu skaitu, vairākos gadījumos ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras gaitā notika daļēja ekspertu nomaiņa: novērtējuma programmas izstrādāja un sagatavotos darba un noslēguma ziņojumus izvērtēja dažāda sastāva ekspertu grupas;
- ◇ ietekmes uz vidi novērtējuma programmu izstrādāšanas un darba ziņojumu izvērtēšanas kvalitātes paaugstināšanai tika organizēti ārštata ekspertu izbraukumi uz paredzētajām projektu realizācijas vietām;
- ◇ darba ziņojumu analīzes gaitā pastiprināta uzmanība tika pievērsta tajos ietvertās informācijas objektivitātes izvērtēšanai. Šaubu gadījumos tika organizēti izbraukumi informācijas pārbaudei.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu IVN valsts birojam deleģēto uzdevumu izpildi stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras ietvaros, atsevišķi speciālisti ir piedalījušies apmācības semināros un iepazinušies ar citu ES valstu pieredzi. Atskaites gadā ir izstrādāta biroja iekšējā procedūra iesniegumu par plānošanas dokumenta izstrādi izskatīšanai un lēmuma par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu sagatavošanai, kā arī izstrādāta normatīvo aktu prasībām atbilstoša lēmuma forma.

Lai nodrošinātu iespēju sabiedrībai iegūt informāciju par visām IVN valsts biroja darbības sfērām, 2004. gada laikā būtiski papildināta IVN valsts biroja mājas lapa internetā. Tajā, pārskatāmā un sabiedrībai saprotamā formā atspoguļota informācija par IVN valsts biroja pamatdarbības sfērām, to saistību ar Latvijas vides aizsardzības politikas mērķiem un to realizāciju, par paveikto ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nodrošināšanai, tai skaitā stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ieviešanā, kā arī par savu pienākumu izpildi atļauju piesārņojošās darbības veikšanai izsniegšanas procesā, rūpniecisko avāriju riska novērtēšanā un samazināšanā,

iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) reģistrācijā, vides pārvaldības un audita sistēmas ieviešanā Latvijā.

Katra sadaļa ietver informāciju par normatīvajiem aktiem, kas regulē darbības šajā jomā, to saistību ar citiem vides aizsardzības normatīvajiem aktiem un harmonizāciju ar Eiropas Savienības prasībām, procesa būtības apraksts un procedūras shēmu. Sadaļa ir papildināta ar aktīvajām saitēm par atbilstošām Eiropas Padomes struktūrām un institūcijām, kā arī saitēm ar mājas lapām, kurās iespējams iegūt papildus informāciju. Mājas lapa tiek sistemātiski pilnveidota un aktualizēta. Ņemot vērā, ka par šiem jautājumiem bieži interesējas arī potenciālie ārzemju investori, mājas lapā būtiskākā informācija ir ietverta arī angļu valodā.

Lai padarītu publiski pieejamus Eiropas Savienības ekspertu izstrādātos labākos pieejamos tehniskos paņēmienus (LPTP) dažādām tautsaimniecības un ražošanas nozarēm, IVN valsts birojs 2004. gadā ir ievietojis savā mājas lapā 5 jaunus LPTP vadlīniju aprakstus angļu valodā. Lai vietējiem speciālistiem atvieglotu darbu ar LPTP materiāliem, mājas lapā ievietoti arī 12 LPTP kopsavilkumi latviešu valodā.

Darba kvalitātes paaugstināšanas procesā lielu ieguldījumu dod iesaistīto dalībnieku informēšana, apmācība un konsultēšana, jo uzdevumu izpilde vides aizsardzības sektorā ir pasākumu komplekss, kura rezultāts ir atkarīgs no visu pušu - valsts pārvaldes institūciju, pašvaldību, sabiedrības, uzņēmumu un nevalstisko organizāciju saskaņotas darbības risinājumu izstrādē un lēmumu pieņemšanā, balstoties uz objektīvi apkopotu un analizētu informāciju. IVN valsts birojs veic plašu iesaistīto pušu informēšanas un izglītošanas darbu piedaloties dažādos semināros, apspriedēs un mācībuursos, kā arī individuāli sniedzot konsultācijas un skaidrojuma, veidojot darba grupas vai komisijas sarežģītāku gadījumu izvērtēšanā.

2004. gadā sniegtas konsultācijas darbības ierosinātājiem, plānošanas dokumentu izstrādātājiem, reģionālajām vides pārvaldēm un citām valsts institūcijām, sagatavoti informatīvie materiāli un koordinēti organizatoriskie pasākumi dažādiem semināriem. IVN valsts biroja speciālisti kā lektori piedalījušies apmācības semināros un mācībuursos izglītības iestādēs, Vides ministrijas un citu valsts un pašvaldības institūciju organizētos semināros, tādējādi popularizējot un izplatot zināšanas visās IVN valsts biroja darbības jomās.

IVN valsts birojs 2004. gadā lielu uzmanību pievērsis jaunajai darbības jomai – vides pārvaldības un audita sistēmas EMAS ieviešana. Sadarbībā ar Somijas Vides institūtu 2004. gada martā tika noorganizēts seminārs reģionālo vides pārvalžu speciālistiem “Vides pārvaldības un audita sistēma (EMAS) un tās ieviešana Latvijā”, kurā Somijas kolēģi un IVN valsts biroja speciālisti iepazīstināja semināra dalībniekus ar EMAS būtību, iespējām iesaistīties sistēmā un vides institūciju lomu EMAS ieviešanā. 2004. gada novembrī sadarbībā ar Somijas Vides institūtu tika noorganizēta konference “EMAS pašvaldībās”, kurā piedalījās aptuveni 70 dalībnieki. Kā lektori uzstājās gan IVN valsts biroja darbinieki, gan ES Vides ģenerāldirektorāta EMAS Regulas 14. panta komitejas, Somijas un Lielbritānijas speciālisti un pašvaldību, kurās ieviesta vides pārvaldības un audita sistēma pārstāvji.

2004. gada aprīlī reģionālo vides pārvalžu speciālistiem tika noorganizēts seminārs “Atļauju piesārņojošo darbību veikšanai kvalitātes uzlabošana”, kurā IVN valsts biroja speciālisti iepazīstināja reģionālo vides pārvalžu speciālistus ar Atļauju piesārņojošo

darbību veikšanai analīzes rezultātiem un deva ieteikumus kā novērst nepilnības un uzlabot atļauju kvalitāti.

Atskaites gadā turpinās IVN valsts biroja Līdzdalība metodisko semināru cikla organizēšanā projekta “Atbalsts Seveso II direktīvas ieviešanai Latvijā” ietvaros un 2004. gada 24. – 25. maijā notika noslēguma seminārs.

Atskaites periodā noorganizēti četri informatīvi semināri pieaicinātajiem ekspertiem saistībā ar Grozījumiem Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā, kas skar ietekmes uz vidi novērtējumu. Uzsākot ietekmes novērtējuma programmas izstrādi glabātavas “Radons” paplašināšanai, pieaicinātajiem ekspertiem tika noorganizēts informatīvs seminārs un sagatavoti izdales materiāli par iespējamo ietekmi (neradioaktīvo) uz vidi, ko var radīt pievirsmas radioaktīvo atkritumu glabātavas izbūve.

2004. gada decembrī notika seminārs riska izvērtējuma komisiju locekļiem un RVP speciālistiem par problēmām drošības pārskatu sagatavošanā un izvērtēšanā.

Liela nozīme ir IVN valsts biroja kā informācijas centra darbībai ar IVN valsts biroja darbību saistītajās jomās. Regulāri papildinās IVN valsts birojā pieejamo materiālu un informācijas klāsts, kuru izmanto gan biroja darbinieki, gan iesaistīto pušu, sabiedrības un valsts institūciju pārstāvji, kā arī studenti.

8. SABIEDRĪBAS APTAUJU REZULTĀTI UN SAIKNE AR SABIEDRĪBU

Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroja darbība ir vērsta uz sabiedrības informēšanu un iesaistīšanu. Savā darbībā IVN valsts birojs ievēro normatīvajos aktos noteikto sabiedrības informēšanas un iesaistīšanas procedūru, Orhusas konvencijas un atbilstošu ES normatīvo aktu prasības.

Ietekmes uz vidi novērtējuma procesā sabiedrības informēšana par plānotajām darbībām, to potenciālo ietekmi uz vidi, kā arī sabiedrības iesaistīšana ietekmju novērtēšanā un lēmuma pieņemšanā ir nozīmīgs posms. Sabiedrība visā ietekmes uz vidi novērtējuma procesā kā viens no līdztiesīgiem procesa dalībniekiem var iesaistīties priekšlikumu sagatavošanā un paust savu viedokli par konkrēto darbības realizācijas vietu un izmantoto tehnoloģiju atbilstību, kas tiek ņemts vērā, gatavojot IVN pētījumu programmas un IVN valsts biroja atzinumus par darba un noslēguma ziņojumiem, kā arī nosacījumus darbības veikšanai.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras ieviešanas viens no mērķiem ir – nodrošināt sabiedrības informēšanu par plānošanas dokumentu izstrādi un iesaistīt sabiedrību to apspriešanā un lēmumu par tiem pieņemšanā.

Atskaites gadā vislielākā sabiedrības atsaucība bijusi apspriežot darba un noslēguma ziņojumus par celulozes kombināta būvniecības ieceri Ozolsalā, kad tika saņemti 61 dažādu valsts institūciju, pašvaldību, zinātnisko un sabiedrisko organizāciju atsauksmes un vērtējumi, kā arī 35 sabiedrības pārstāvju atsauksmes ar gandrīz 10 000 parakstu. Sabiedrības ieinteresētību izraisījuši arī atsevišķi plānošanas dokumenti, tai skaitā Rīgas pilsētas attīstības plāns un teritorijas plānojums, kā arī atsevišķi detālpilāņojumi Liepājas pilsētā, kuri skar pilsētas dabas pamatni un krasta kāpu aizsargjoslu. Tomēr kopumā vēl vērojama iedzīvotāju samērā inerta attieksme, it sevišķi ietekmes uz vidi novērtējuma procesa sākuma stadijā, piemēram, sabiedriskajā apspriešanā par SIA “Alpha Osta” ierosināto darbību minerālmēslu noliktavu izveidi Rīnūžos, Rīgā neieradās neviens sabiedrības pārstāvis. Jāatzīmē, ka nereti sabiedrības aktivitātes sākas pēc ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras pabeigšanas un lēmuma pieņemšanas.

IVN valsts biroja darbinieki ir piedalījušies visās sabiedriskajās un sākotnējās sabiedriskajās apspriešanās, kā arī ir nodrošinājuši projekta ierosinātāja darbību normatīvajos aktos paredzēto sabiedrības informēšanas pasākumu izpildē. Normatīvo aktu prasību neizpildes gadījumos ir pieprasīti papildus sabiedrības informēšanas pasākumi vai arī atkārtotas sabiedriskās apspriešanas. Visa informācija par ietekmes uz vidi novērtējumu tā veikšanas gaitā ir plaši pieejama sabiedrībai un pašvaldībām, tādējādi nodrošinot atklātību un dialoga iespējas par veiksmīgākā risinājuma izvēli.

Atskaites periodā IVN valsts birojs regulāri sadarbojās ar projektu ierosinātājiem, lai pilnveidotu sabiedrības informēšanas darba kvalitāti: tika gatavoti papildus informatīvie materiāli vietējai presei un izdales materiāli sabiedriskajām apspriešanām, tika pilnveidota ietekmes uz vidi darba ziņojumu populāri zinātnisko kopsavilkumu struktūra.

IVN valsts biroja aktivitāšu popularizēšana sabiedrībā tika veikta ne tikai piedaloties projektu sākotnējās un sabiedriskajās apspriešanās, bet arī regulāri sniedzot

konsultācijas IVN valsts biroja apmeklētājiem un intervijas masu mādiņu pārstāvjiem. Regulāri informācija par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras gaitu tiek publicēta avīzē "Latvijas Vēstnesis" un žurnālā "Vides Vēstis".

Savas darbības ietvaros IVN valsts birojs aktīvi sadarbojas ar pašvaldībām, uzņēmumiem, nevalstiskajām organizācijām un iedzīvotājiem, popularizējot IVN valsts biroja darbības rezultātus arī plašā sabiedrībā. IVN valsts biroja darbinieki ir lasījuši lekcijas dažādos semināros, uzstājušies ar ziņojumiem virknē pašvaldību, snieguši intervijas masu mādiņiem, kā arī gatavojuši rakstus preseī.

Saņemtie sabiedrības, pašvaldību, vides konsultāciju firmu un ekspertu priekšlikumi par ietekmes uz vidi novērtējuma ieviešanas gaitu un IVN valsts biroja darbību tiek apkopotī un analizēti, daļa no tiem izmantoti IVN valsts biroja darbības, kā arī normatīvo aktu pilnveidošanai.

IVN valsts birojs sniedz metodisku palīdzību augstskolu studentiem diplomdarbu izstrādē saistībā ar ietekmes uz vidi novērtējumu.

9. PERSONĀLA IZGLĪTOŠANA UN KVALIFIKĀCIJAS CELŠANA

Ņemot vērā, ka stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra un organizāciju reģistrācijas iespējas vides pārvaldības un audita sistēmā tika ieviestas Latvijā tikai atskaites gadā, lielu uzmanību IVN valsts birojs velta ārvalstu pieredzes apgūšanai. Galvenokārt tiek iepazīta tuvāko kaimiņvalstu - Lietuvas, Igaunijas un vairāku Ziemeļvalstu situācija un pieredze stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma, ietekmes uz vidi novērtējuma, atļauju veikt piesārņojošu darbību izsniegšanas, rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas un vides pārvaldības un audita sistēmas (EMAS) ieviešanas jomā. Vairāki darbinieki ir piedalījušies mācību semināros unursos ārvalstīs, apgūstot ES likumdošanu, un pieredzi IVN valsts birojam deleģētajās darbības jomās.

Lai uzlabotu IVN valsts biroja darbu kopumā, darbinieki apmeklēja administrācijas skolas organizētās mācību programmas, personāla kvalifikācija tika paaugstināta arī citās, ar ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras ieviešanu saistītās, jomās. Vairāki IVN valsts biroja darbinieki papildina svešvalodu zināšanas, darbinieki regulāri apmeklē ministrijas un tās struktūrvienību rīkotos mācību seminārus.

Lai nodrošinātu jaunākās zinātnes un tehnikas atziņu ietveršanu IVN valsts biroja informācijas un konsultāciju centrā, IVN valsts biroja darbinieki ir apmeklējuši virkni izstāžu un mācību seminārus Latvijā un ārzemēs, kur ir iepazinušies ar jaunākajiem sasniegumiem dažādās vides aizsardzības jomās.

10. PROGNOZES UN PLĀNI

2005. gadā IVN valsts birojs turpinās darbību jau kā jauna institūcija – Vides pārraudzības valsts birojs. Saglabājot iepriekšējos uzdevumus IVN, stratēģiskā vides novērtējuma, piesārņojuma novēršanas un rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas jomā, tiek būtiski paplašinātas biroja kā apelācijas iestādes funkcijas. Ņemot vērā biroja darba specifiku, paredzēts pastiprinātu uzmanību veltīt trim jomām – darbinieku izglītības un profesionālo prasmju tālākai attīstībai, biroja darba kvalitātes uzlabošanai un sadarbības pilnveidošanai ar uzņēmumiem, valsts institūcijām, pašvaldībām un sabiedrību. Nepieciešams atzīmēt, ka apelācijas iestādes darba specifika uzliek birojam īpašu atbildību pret iedzīvotājiem un komercsabiedrībām. Ļoti nozīmīga šajā aspektā ir informācijas apmaiņa starp vides institūcijām, lai turpmāk nepieļautu līdzīga rakstura kļūdas un iespēju robežās novērstu vides institūciju izsniegto lēmumu apstrīdēšanu. Šajā jomā Vides pārraudzības valsts birojs lielu darbu ir ieguldījis un paredz ieguldīt arī turpmāk savstarpējā sadarbībā ar Vides ministriju, Valsts vides dienesta, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju administrācijām un citām vides institūcijām, nodrošinot vienotu un normatīvo aktu prasībām atbilstošu vides jautājumu risināšanu. Vienlaicīgi uzkrātā pieredze, izskatot iesniegumus, un izvērtētie gadījumi kļūst par pamatu normatīvo aktu padziļinātai un detalizētai analīzei, kā rezultātā vairākkārt jau ir sagatavoti priekšlikumi normatīvo aktu pilnveidošanai. Šo darbu sistemātiski plānots veikt arī turpmāk, lai nodrošinātu vienotu vides aizsardzības prasību realizāciju, kā arī nodrošinātu Orhūsas konvencijā un Latvijas likumdošanā noteiktās prasības par sabiedrības tiesībām uz vides informāciju un pieejamību tiesu varai.

Lai nodrošinātu sabiedrību ar aktuālo vides informāciju, plānots turpināt iesākto praksi biroja mājas lapā sniegt visu informāciju par uzsāktajiem ietekmes uz vidi novērtējumiem un to norises gaitu, nodrošinot sabiedrībai pilnas vides informācijas, tai skaitā, noslēguma ziņojumu tekstu un atļauju nosacījumu pieejamību pilnā apjomā. Līdztekus šiem pasākumiem paredzēts būtisks darba apjoma pieaugums jaunās jomas – stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā sagatavoto vides pārskatu izvērtēšanā. Līdzīgi kā ietekmes uz vidi novērtējuma jomā, paredzēts attīstīt sadarbību ar valsts institūcijām, pašvaldībām, nevalstiskajām institūcijām un konsultantu firmām arī šajā jomā, jo tieši plānošanas procesā ir iespējams daudz efektīvāk nodrošināt līdzsvarotu tautsaimniecības un vides jautājumu risināšanu, nevis mēģinot vides aizsardzības prasības piemērot kādai konkrētai investora iecerētai darbībai vietā, kas vides apstākļu dēļ ne vienmēr ir piemērota.

Ņemot vērā vides institūciju darba optimizāciju, kas veikta Vides ministrijas iestāžu reformas rezultātā, ir izstrādāts un akceptēts biroja galveno darbu plāns katrā no biroja darbības jomām. Pēdējo gadu laikā, attīstoties ekonomikai un pilnveidojoties vides likumdošanai, arvien vairāk pieaug gan saimnieciskās aktivitātes, gan vēlme iegūt un izmantot dabas resursus, līdz ar to arī biroja darba apjoms dažādu vides jautājumu risināšanā. Vienlaicīgi jāatzīmē, ka biroja darbībā ļoti mazu darba daļu aizņem standartinājumumi, jo daudzos gadījumos dabas un vides aizsardzībā ir jāņem vērā ļoti daudzu faktoru savstarpējā mijiedarbība. Neskartu dabu aizsargāt, kā arī cilvēka iespējas atpūsties dabā ir iespējams ilgstoši nodrošināt tikai tādā gadījumā, ja saprotam sabiedrības un tautsaimniecības attīstības likumsakarības, spējam tās prognozēt un, kas vēl jo svarīgāk, argumentēti un pamatoti izvērtēt iespējamās ietekmes uz vidi un rast līdzsvaru starp dabas aizsardzību un tautsaimniecības attīstību. Šī pamatmērķa sasniegšanai, akcentējot tieši vides aizsardzības prasību ievērošanu, tiek virzīta Vides pārraudzības valsts biroja darbība.

11. FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

11.1. Aktīvi un pasīvi

1. tabula

Aktīvi un pasīvi (bilances kopsavilkums latos)

Nr. p.k.	Rādītāji	Gada sākumā	Gada beigās
1.	Aktīvi:	60528	53918
1.1.	Ilgtermiņa ieguldījumi	51564	40850
1.2.	Apgrozāmie līdzekļi	8964	13068
2.	Pasīvi:	60528	53918
2.1.	Pašu kapitāls	54921	49398
2.2.	Kreditori	5607	4520

11.2. Valsts pamatbudžeta līdzekļu izvietojums

2. tabula

Valsts pamatbudžeta līdzekļu izvietojums (latos)

Nr.p. k.	Rādītāji	Iepriekšējā gadā	Pārskata gadā	
			Apstiprināts likumā	Faktiskā izpilde
1.	Ieņēmumi (kopā):	138450	204114	196871
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	122376	183114	183114
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi ieņēmumi	16074	21000	13757
2.	Izdevumi (kopā):	138450	204114	196871
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā):	129150	188314	181071
2.1.1.	Atalgojumi	76609	95511	95511
2.1.2.	Komandējumi	6989	11970	8970
2.1.3.	Subsīdijas un dotācijas			
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem (kopā):	9300	15800	15800
2.2.1.	Inventāra iegāde	9300	15800	15800
2.2.2.	Kapitālais remonts			
2.2.3.	Investīcijas			
3.	Nodarbinātība			
3.1.	Faktiskais skaits	20		17
3.2.	Vidējā darba alga	278	-	331

11.3. Maksas pakalpojumi un to izcenojumi

3. tabula
Maksas pakalpojumi un izcenojumi (latos)

Nr. p.k.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	Izcenojums (vidējais vienam ekspertam)	Faktiskie ieņēmumi
1.	Ārštata ekspertu darba apmaksā un darba nodrošināšana, tajā skaitā	40	13757
1.1.	Ietekmes uz vidi novērtējuma programmas izstrāde	22	3803
1.2.	Ietekmes uz vidi novērtējuma darba un noslēguma ziņojuma izvērtēšana	18	9954
	Kopā:	40	13757